

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Kosten en resultaten van re-integratie: eindrapportage

Tempelman, C.; Berden, C.; Kok, L.

Publication date

2010

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Tempelman, C., Berden, C., & Kok, L. (2010). *Kosten en resultaten van re-integratie: eindrapportage*. (SEO-rapport; No. 2010-33). SEO. http://www.seo.nl/uploads/media/2010-33_Kosten_en_resultaten_van_re-integratie.pdf

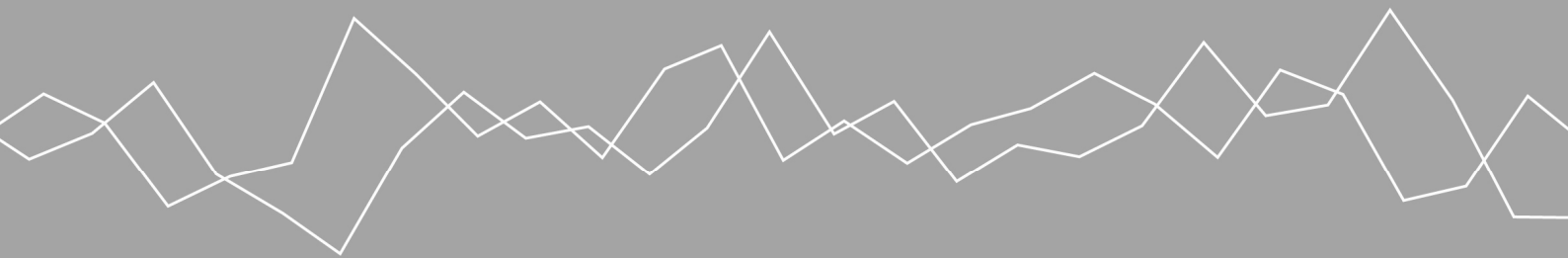
General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Kosten en resultaten van re-integratie

Amsterdam, juni 2010
In opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Kosten en resultaten van re-integratie

Eindrapportage

Caren Tempelman
Caroline Berden
Lucy Kok

seo economisch onderzoek

“De wetenschap dat het goed is”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2010-33

ISBN 978-90-6733-564-5

Copyright © 2010 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	i
1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding en onderzoeksvragen	1
1.2 Afbakening	2
1.3 Onderzoeksaanpak	3
1.4 Leeswijzer	4
2 Kosten, inspanningen en bereik van re-integratie	5
2.1 Aantal trajecten	5
2.2 Kosten van trajecten	9
2.3 Bereik re-integratie	14
3 Resultaten van re-integratie	17
3.1 Verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt.....	17
3.2 Uitstroom naar regulier werk.....	19
4 Vergelijking UWV en gemeenten en gemeenten onderling	25
4.1 Verschillen in prestaties tussen UWV en gemeenten.....	25
Literatuur	31
Bijlage A Lijst met gemeenten	33
Bijlage B Aanmaken analysebestand	35
Bijlage C Tabellen resultaat	41

Samenvatting

Inleiding

Jaarlijks wordt door UWV en gemeenten veel geld uitgegeven aan re-integratie van werklozen en gedeeltelijke arbeidsongeschikten. Op 15 december 2009 heeft de Tweede Kamer de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gevraagd voor de zomer van 2010 inzicht te geven in de totale kosten van re-integratie, alsmede de effectiviteit van deze middelen. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft SEO Economisch Onderzoek gevraagd de kosten en resultaten van re-integratie in kaart te brengen.

Het onderzoek is uitgevoerd door CBS-data te analyseren, aangevuld met gegevens van Divosa en UWV. Daarnaast zijn gemeenten geïnterviewd over de wijze waarop zij gegevens hebben aangeleverd aan het CBS en aan Divosa. Verder hebben we een literatuurstudie verricht naar de toegevoegde waarde van trajecten naar doelgroep, om de resultaten van UWV en gemeenten te kunnen vergelijken.

Trajecten zijn één jaar gevolgd, waarna de resultaten in beeld zijn gebracht door een half jaar en een jaar na de start van een traject te laten zien in welke situatie degene die het traject heeft gevolgd zich bevond. Het gaat hierbij om de bruto-effectiviteit, de resultaten zijn niet vergeleken met personen die geen traject hebben gevolgd. Er is alleen in de literatuurstudie gekeken naar de netto-effectiviteit van re-integratie ondersteuning.

Het rapport is als volgt opgebouwd. Allereerst zijn de re-integratie inspanningen van gemeenten en UWV in kaart gebracht. Vervolgens is gekeken welke uitgaven daarmee gepaard zijn gegaan en zijn deze uitgavegegevens aan de inspanningen gerelateerd zodat een indicatie is verkregen van de kosten per traject. Daarna zijn het bereik en de resultaten van re-integratieondersteuning in kaart gebracht. Bij de resultaten is gekeken naar bruto-resultaten, zoals uitstroom uit de uitkering en plaatsing in regulier werk. Andere resultaten, zoals het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt, zijn niet goed in beeld te brengen vanwege een gebrek aan gegevens. Tot slot is een literatuurstudie verricht om resultaten van gemeenten met UWV te vergelijken.

Hoofdpunten

- Gemeenten geven ruim 2 miljard euro uit aan re-integratie: 1,6 miljard euro aan trajecten (programma-uitgaven) en 0,5 miljard euro aan uitvoeringskosten (zoals inkoop van de trajecten). UWV geeft 377 miljoen euro uit aan trajecten, inclusief de uitgaven aan de re-integratiecoaches en exclusief de uitgaven aan voorzieningen. Het UWV heeft 45 miljoen euro uitvoeringskosten, exclusief de uitgaven aan re-integratiecoaches.
- In 2008 zijn in totaal door UWV en gemeenten samen ruim 200.000 trajecten gestart: ruim 91.000 door gemeenten en 114.000 door UWV. Dit is inclusief de begeleiding door re-integratiecoaches.
- Gesubsidieerde banen leiden tot de hoogste kosten voor een traject. Een gesubsidieerde baan kost ongeveer 25 duizend euro per baan per jaar. Deze kosten zijn berekend door de totale uitgaven te delen door het aantal lopende gesubsidieerde banen op 1 januari 2008.

- Voor overige activiteiten zijn de trajectkosten berekend door de totale uitgaven te delen door het aantal gestarte trajecten en door de uitgaven te delen door het aantal lopende trajecten vermenigvuldigd met hun duur. Zo is een bandbreedte verkregen van de trajectkosten. Bij gemeenten geldt dat ondersteunende activiteiten als kinderopvang de laagste kosten per traject kennen: zo'n € 2.500 tot € 3.800. Voor het UWV geldt dat trajecten voor mensen met een WAZ-uitkering het minst kosten, ongeveer € 1.300 tot € 2.000. De trajecten voor WAO'ers kosten het meest en liggen rond de 6 tot 8 duizend euro.
- Een half jaar na de start van een traject is van de WW'ers 36% aan het werk en van de WWB'ers 25%. Een deel daarvan is uitgestroomd uit de uitkering (5%-punt van de WWB'ers en 6%-punt van de WW'ers). Na een jaar is 40% van de WW'ers aan het werk en 29% van de WWB'ers. Bovendien is dan 24 % van de WW'ers uitgestroomd uit de uitkering en 27% van de WWB'ers. Bij 2% van de WWB'ers loopt de re-integratie ondersteuning nog na een jaar. Bij de WW'ers komt dit niet voor.
- Van de arbeidsongeschikten (behalve degenen met een IVA-uitkering) heeft ongeveer 30% een half jaar na de start van een traject een baan of is uitgestroomd uit de uitkering zonder baan. Na een jaar is dit opgelopen tot zo'n 37%. Ook van de Wajongers is na een half jaar 32% aan het werk en na een jaar 36%, maar zij stromen niet uit de uitkering. Degenen met een WGA-uitkering stromen vaker dan anderen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering uit de uitkering zonder werk te hebben. Ook voor de arbeidsongeschikten geldt dat een jaar na de start van de ondersteuning bij zo'n 1 tot 3% van de mensen de ondersteuning nog loopt.
- Re-integratie ondersteuning kan ook tot gevolg hebben dat de afstand tot de arbeidsmarkt van werklozen is verkleind. Omdat we hier geen cijfers over hebben, is dit niet in kaart gebracht.

Kosten en inspanningen

In 2008 zijn in totaal door UWV en gemeenten samen ruim 200.000 trajecten gestart: ruim 91.000 door gemeenten en 114.000 door UWV, inclusief trajecten die bestonden uit drie of meer gesprekken met een re-integratiecoach. Onder de re-integratie ondersteuning van het UWV worden zowel trajecten als diensten (reguliere diensten, scholing) verstaan.

Gemeenten geven in 2008 ruim 2 miljard euro uit aan re-integratie: 1,6 miljard euro aan trajecten (programma-uitgaven) en 0,5 miljard euro aan uitvoeringskosten (zoals inkoop van de trajecten). De grootste kostenpost zijn de gesubsidieerde banen: 0,5 miljard euro aan programma-uitgaven per jaar en bijna € 32.000 per baan per jaar.

UWV geeft –voorzieningen voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten buiten beschouwing gelaten– ruim 400 miljoen euro uit aan re-integratie ondersteuning. Dit bestaat uit 377 miljoen voor trajecten (inclusief de re-integratiecoach) en 45 miljoen euro aan uitvoeringskosten. De trajecten voor werklozen kosten 198 miljoen aan programma-uitgaven en 5 miljoen euro aan uitvoeringskosten. Per gestart traject bedragen de programma-uitgaven ongeveer € 2.400 en de uitvoeringskosten € 100. Per lopend traject is dat € 4.600 en € 100. De kosten per traject bij arbeidsongeschikten variëren sterk. Trajecten voor WAO'ers kosten het meest (ongeveer 6 tot 8 duizend euro aan programma-uitgaven), die voor WAZ'ers kosten het minst (€ 1.300 tot € 2.000 aan programma-uitgaven).

Bereik

In 2008 ontving 52% van de WWB'ers en 27% van de WW'ers re-integratieondersteuning. Van de mensen met een ANW-uitkering ontving in 2008 slechts 1% re-integratieondersteuning. Van degenen met een WAO/IVA/WAZ- of Wajong-uitkering kreeg in 2008 minder dan 10% re-integratieondersteuning. WGA'ers kregen vaker ondersteuning in 2008: 18%.

Ouderen met een WWB-uitkering krijgen minder vaak re-integratieondersteuning dan jongeren, maar als ze ondersteuning krijgen dan is dat vaker dan bij jongeren een gesubsidieerde baan. Ouderen met een WW-uitkering krijgen vaker dan jongeren re-integratieondersteuning, maar als ze dat krijgen is het vaker dan bij jongeren in de vorm van gesprekken met de re-integratiecoach.

Resultaten

Op basis van CBS-gegevens over uitkeringen, re-integratieondersteuning en banen blijkt dat een half jaar na de start van een traject 35% van de WW'ers en 25% van de WWB'ers aan het werk is. Een deel daarvan is uitgestroomd uit de uitkering. Na een jaar is 41% van de WW'ers aan het werk en 29% van de WWB'ers. Hiervan is 24%-punt van de WW'ers uitgestroomd uit de uitkering en 18%-punt van de WWB'ers. Van de arbeidsongeschikten (behalve degenen met een IVA-uitkering) heeft ongeveer 30% een half jaar na de start van een traject een baan of is uitgestroomd uit de uitkering zonder baan. Na een jaar is dit opgelopen tot zo'n 37%. Ook van de Wajongers is na een half jaar 32% aan het werk en na een jaar 36%, maar zij stromen niet uit de uitkering. Degenen met een WGA-uitkering stromen vaker dan anderen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering uit de uitkering zonder werk te hebben.

Re-integratie ondersteuning kan ook tot gevolg hebben dat de afstand tot de arbeidsmarkt van werklozen is verkleind. De gegevens over de afstand van bijstandsgerechtigden tot de arbeidsmarkt zijn op dit moment echter van onvoldoende kwaliteit om uitspraken te doen over de mate waarin re-integratieondersteuning leidt tot een kleinere afstand tot de arbeidsmarkt.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en onderzoeksvragen

Jaarlijks wordt door UWV en gemeenten veel geld uitgegeven aan re-integratie van werklozen en gedeeltelijke arbeidsongeschikten. Op 15 december 2009 heeft de Tweede Kamer de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gevraagd voor de zomer van 2010 inzicht te geven in de totale kosten van re-integratie, alsmede de effectiviteit van deze middelen. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft SEO Economisch Onderzoek gevraagd de kosten en resultaten van re-integratie in kaart te brengen.¹

Uit het jaarverslag van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is bekend dat gemeenten in 2008 1,6 miljard euro hebben uitgegeven aan re-integratie, zie SZW (2009). Dit betreft de programma-uitgaven, de uitvoeringskosten zijn niet bekend. Het UWV heeft 245 miljoen uitgegeven aan re-integratie, 118 miljoen aan de WW en 127 miljoen aan arbeidsongeschikten (inclusief Wajong), zie UWV (2009a) en SZW (2009). Daarnaast spendeerde het UWV 196 miljoen aan uitvoeringskosten. De uitvoeringskosten zijn inclusief de uitgaven aan WW re-integratiecoaches (93 miljoen). In totaal zijn er ruim 176 duizend trajecten gestart (exclusief re-integratiecoaches) en bedraagt de plaatsing na beëindigde trajecten voor UWV ongeveer 22% en voor gemeenten 24%, zie Tabel 1.1.

Tabel 1.1 **Overzicht re-integratie dienstverlening voor 2008**

Kosten	Totaal	UWV		Gemeenten
		AO	WW	
Uitgaven* (x € mln)	1.880	127	118	1.635
Uitvoeringskosten** (x € mln)	196	98	98	NB
Trajecten				
Gestart in 2008	176.800	37.000	39.600	100.200
Lopend op 1 januari 2008	297.500	48.700	37.700	211.100
Geëindigd in 2008	153.000	32.200	43.500	77.300
Resultaten				
Plaatsing**		34%	34%	24%
Aantal plaatsingen		10.800	14.900	18.600

* De programma-uitgaven voor het UWV zijn exclusief voorzieningen, zoals aanpassingen van de werkplek, de inzet van een doventolk, enzovoorts, ** Uitvoeringskosten UWV zijn inclusief uitgaven aan WW re-integratiecoach (93 miljoen) en uitvoeringskosten Wajong (3 miljoen), ** Plaatsing betreft de uitstroom naar werk die direct aansluit op de re-integratietrajecten. De totale uitstroom naar werk wordt daardoor onderschat. Ook resultaten van diensten (als scholing) die niet rechtstreeks gericht zijn op uitstroom naar werk zijn niet zichtbaar in deze telling.

Bron: SZW: jaarverslag SZW 2008, CBS: Statistiek Re-integratie Gemeenten 2008, UWV: Kwantitatieve informatie 2008 en UWV jaarverslag 2008.

¹ Zie Tweede Kamer, 2009-2010, 32 123 XV, nr. 26.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft SEO Economisch Onderzoek gevraagd de kosten en resultaten van re-integratie nader in kaart te brengen.

Het ministerie wil daarbij de volgende vragen beantwoord zien:

1. Wat zijn de kosten, inspanningen en resultaten van re-integratie-ondersteuning door UWV en gemeenten?
2. In hoeverre kunnen deze gegevens tussen gemeenten en UWV onderling beter vergelijkbaar worden gemaakt?
3. Welke groepen worden met re-integratie (niet) bereikt?

1.2 Afbakening

Bij de beantwoording van de vragen dient onderscheid gemaakt te worden tussen de verschillende wetten, zie Tabel 1.2.

Tabel 1.2 **Overzicht van de te onderscheiden wetten**

Wet	Beschrijving	Verantwoordelijk voor de re-integratie
WW	Werkloosheidswet	UWV
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen	UWV
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten	UWV
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering	UWV
WAZ	Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen	UWV
WWB	Wet werk en bijstand	Gemeenten
ANW	Algemene nabestaandenwet	Gemeenten

Gemeenten zijn hiernaast ook verantwoordelijk voor de re-integratie van niet-uitkeringsgerechtigden, de zogenaamde Nuggers. De analyse neemt deze groep ook mee. Personen die een gesubsidieerde baan hebben behoren ook tot de doelgroep van gemeenten, maar zij hoeven niet terug te komen in de uitkeringsregistraties (als WWB'er, ANW'er of Nigger). Het kan immers zijn dat zij geen uitkering (meer) ontvangen en dat zij niet ingeschreven staan als niet-werkend werkzoekende. Deze mensen zitten daarom dan niet in de uitkeringsregistraties voor het jaar 2008, omdat zij in dat jaar geen uitkering ontvangen. Ook mensen die een zogenaamd Work First project volgen behoren tot de doelgroep van gemeenten, maar hoeven niet terug te komen in de registraties. Dit bijvoorbeeld omdat het Work First traject kan zijn ingezet voordat de uitkering is aangevraagd (juist om te voorkomen dat een uitkering moet worden aangevraagd). Deze personen kunnen worden meegenomen in het onderzoek, omdat deze mensen wel in de re-integratieregistraties van gemeenten zitten.

Daarnaast worden bepaalde groepen uitkeringsgerechtigden buiten beschouwing gelaten. Gemeenten zijn namelijk ook verantwoordelijk voor de re-integratie van personen met een uitkering op grond van de wetten Bbz (bijstandsverlening zelfstandigen), WWIK (wet werk en inkomen kunstenaars), IOAZ (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen) en IOAW (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers). De analyse neemt deze wetten niet afzonderlijk mee, omdat het gaat om kleine groepen uitkeringsgerechtigden waar weinig re-

integratieondersteuning voor wordt ingezet. Als deze mensen gemeentelijke re-integratie ondersteuning ontvangen, worden zij meegenomen bij de aantallen ingezette trajecten.

Het UWV is ook verantwoordelijk voor de re-integratie van mensen met een uitkering op grond van de Ziektewet. Deze wordt buiten beschouwing gelaten, omdat de re-integratie veelal wordt uitgevoerd door werkgevers.

Hiernaast is het ministerie ook geïnteresseerd in een onderscheid naar type ondersteuning. Hierbij worden de volgende typen ondersteuning in kaart gebracht:

- Gesubsidieerde arbeid ID/WIW
- Begeleidingstrajecten direct gericht op werk
- Ondersteunende activiteiten/instrumenten
- Beroepskwalificerende scholing
- Sociale activering
- Persoonsgebonden re-integratiebudget

Tot de in werking treding van de Wet Werk en Bijstand konden gemeenten gesubsidieerde banen inzetten als re-integratieinstrument. Deze banen werden gefinancierd via het Besluit in- en doorstroombanen (ID) en de Wet inschakeling werkzoekenden (WIW). Per 1 januari 2004 zijn de ID- en WIW-regelingen komen te vervallen. De gemeenten financieren de oude gesubsidieerde banen vanaf die tijd uit het re-integratiebudget, het zogenaamde Werkdeel van de WWB.

Begeleidingstrajecten gericht op werk zijn alle re-integratietrajecten die direct gericht zijn op uitstroom naar werk, zoals sollicitatietraining of job coaching. Sociale activeringstrajecten zijn bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of persoonlijke ontwikkelingcursussen, deze activiteiten hebben niet rechtstreeks als einddoel werk. De overige typen ondersteuning kunnen zowel direct gericht zijn op werk als op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Zo is beroepskwalificerende scholing vaak direct gericht werk, maar dat hoeft niet (voorschakeltrajecten voor de terugkeer naar onderwijs). Ondersteunende activiteiten/instrumenten bestaan onder andere uit kinderopvang, reiskosten en schuldhulpverlening.

1.3 Onderzoeksaanpak

De onderzoeksvragen worden beantwoord voor het jaar 2008. Daarbij zijn de volgende onderzoekstappen gezet.

Allereerst zijn de reeds beschikbare gegevens verzameld. Hierbij is gebruik gemaakt van verschillende gegevensbronnen. De kosten van re-integratie bestaan uit programma-uitgaven en uitvoeringskosten. De programma-uitgaven door gemeenten hebben we op het Beeld van Uitvoering gebaseerd en de uitgaven door het UWV op het jaarverslag van het UWV, zie UWV (2009). De gemeentecijfers zijn daarna gecombineerd met de resultaten uit de Divosa monitor van 2009, zie Divosa (2009). De uitvoeringskosten zijn gebaseerd op een onderzoek uitgevoerd door Cebeon (2010).

De inspanningen, resultaten en het (niet-)bereik van re-integratie zijn gebaseerd op gegevens die beschikbaar zijn bij het CBS. Zowel gemeenten als het UWV leveren aan het CBS gegevens over de re-integratie ondersteuning die zij aan personen verstrekken. Op basis van de uitkeringsstatistieken is bekend of deze personen wel of niet een uitkering ontvangen en op basis van gegevens over banen is bekend of ze op een bepaald moment wel of niet een baan hebben. De gebruikte data en de analyse is beschreven in bijlage B.

In het onderzoek is alleen op basis van een literatuurstudie de netto-effectiviteit in kaart gebracht. Op basis van de beschikbare gegevens zijn alleen de bruto-resultaten in kaart gebracht. Dat wil zeggen dat niet is berekend wat de toegevoegde waarde is van trajecten. Alleen in beeld is gebracht hoeveel mensen een baan hebben gevonden of zijn uitgestroomd uit de uitkering. Dat hoeft niet het gevolg te zijn van een traject. Hiernaast is ook het gedragseffect dat mensen uitstromen voordat een traject start niet meegenomen in dit onderzoek.

Vervolgens zijn gesprekken gevoerd met twintig gemeenten en het UWV om nadere informatie uit te vragen. In deze gesprekken is gesproken over de wijze waarop uitgaven aan trajecten toegerekend (kunnen) worden. Daarnaast is met gemeenten ook gesproken over de wijze waarop zij re-integratie inspanningen registreren en hoe zij bijhouden welke re-integratiepositie een bepaalde klant heeft. In bijlage A staat een overzicht van de gemeenten waarmee is gesproken.

Om inzicht te krijgen in de verschillen in prestaties tussen het UWV en gemeenten is een literatuurstudie uitgevoerd. Deze vergelijkt, onder andere, de netto effectiviteit van re-integratie ondersteuning voor de verschillende doelgroepen van het UWV en gemeenten met elkaar.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft weer hoeveel trajecten gemeenten en UWV inzetten, hoeveel de trajecten kosten en hoeveel mensen ermee bereikt worden in 2008. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten van trajecten in termen van het aantal mensen dat een half jaar en een jaar na de start van een traject werkt en/of uit de uitkering is gestroomd. Hoofdstuk 4 geeft de resultaten weer van de literatuurstudie waarin de netto-effectiviteit van trajecten is vergeleken tussen UWV en gemeenten.

2 Kosten, inspanningen en bereik van re-integratie

In 2008 zijn in totaal door UWV en gemeenten samen ruim 200.000 trajecten gestart: ruim 91.000 door gemeenten en 114.000 door UWV. Bij gemeenten gaat het vooral om begeleidingstrajecten die direct gericht zijn op werk en op ondersteunende activiteiten. Bij het UWV bestaat een groot deel van de gestarte trajecten uit gesprekken met de re-integratiecoach.

Gemeenten geven ruim 2 miljard euro uit aan re-integratie: 1,6 miljard euro aan trajecten (programma-uitgaven) en 0,5 miljard euro aan uitvoeringskosten (zoals inkoop van de trajecten). De grootste kostenpost zijn de gesubsidieerde banen: 0,5 miljard euro aan programma-uitgaven per jaar en ongeveer € 25.000 per baan per jaar.

UWV geeft 400 miljoen euro uit aan re-integratie ondersteuning. Dit bestaat uit 377 miljoen voor trajecten (inclusief de re-integratiecoaches) en 45 miljoen euro aan uitvoeringskosten. De uitgaven aan trajecten voor arbeidsongeschikten bedragen 179 miljoen aan programma-uitgaven en 45 miljoen euro aan uitvoeringskosten. De kosten per traject bij arbeidsongeschikten variëren sterk. Trajecten voor WAO'ers kosten het meest (ongeveer 6 tot 8 duizend euro aan programma-uitgaven), die voor WAZ'ers kosten het minst (€ 1.300 tot € 2.000 aan programma-uitgaven). Per traject bedragen de programma-uitgaven voor WW'ers ongeveer € 2.400 tot € 4.600. De uitvoeringskosten zijn ongeveer € 100 per WW-traject.

In 2008 ontving 52% van de WWB'ers en 27% van de WW'ers re-integratieondersteuning. Van de mensen met een ANW-uitkering ontving in 2008 slechts 1% re-integratieondersteuning. Van degenen met een WAO/IVA/WAZ of Wajong uitkering kreeg in 2008 minder dan 10% re-integratieondersteuning. WGA'ers kregen vaker ondersteuning in 2008: 18%

Ouderen met een WWB uitkering krijgen minder vaak re-integratieondersteuning dan jongeren, maar als ze ondersteuning krijgen dan is dat vaker dan bij jongeren een gesubsidieerde baan. Ouderen met een WW-uitkering krijgen vaker dan jongeren re-integratieondersteuning, maar als ze dat krijgen is het vaker dan bij jongeren in de vorm van gesprekken met de re-integratiecoach.

2.1 Aantal trajecten

In 2008 zijn in totaal door UWV en gemeenten samen ruim 200.000 trajecten gestart: ruim 91.000 door gemeenten en 114.000 door UWV, zie Tabel 2.1. Bij gemeenten liepen er op 1 januari 2008 nog ruim 212 duizend trajecten en bij UWV bijna 75.000. Bij UWV wordt onder re-integratietrajecten zowel de trajecten als de ingezette diensten (reguliere diensten en scholing) verstaan. Gemeenten startten meer trajecten dan zij beëindigden. UWV startte ongeveer evenveel trajecten als het beëindigde. Het gros van de trajecten van gemeenten is voor mensen met een WWB-uitkering. De trajecten van UWV zijn vooral voor mensen met een WW-uitkering.

Tabel 2.1 Meeste trajecten ingezet voor WWB'ers en WW'ers

	Aantal lopende trajecten op 1/1/2008	Aantal gestarte trajecten in 2008	Aantal beëindigde trajecten in 2008
WWB	135.100	71.600	41.100
ANW	700	200	100
NUG	18.900	9.000	7.400
niet geregistreerd in 2008	58.000	10.700	10.700
Totaal trajecten gemeenten	212.600	91.500	59.300
IVA	400	100	300
WAO	14.100	8.200	10.200
WAZ	300	200	200
WGA	5.200	4.800	3.800
Wajong	7.400	7.400	5.400
WW	30.400	83.800	83.100
niet geregistreerd in 2008	17.100	9.600	13.700
Totaal trajecten UWV	74.900	114.000	116.700

Weergegeven is de (afgeronde) hoeveelheid gestarte, lopende en beëindigde trajecten in 2008 voor gemeenten en UWV voor personen van 15-65 jaar.

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS

Het aantal ingezette trajecten is hoger dan het aantal individuen dat een traject heeft ontvangen. Dit komt omdat een persoon een traject kan hebben gevolgd en beëindigd en een paar maanden later een nieuw traject is gestart. Deze twee trajecten worden dan beide meegeteld.

Gemeenten registreren de inspanningen voor re-integratie in de Statistiek Re-integratie door Gemeenten (SRG). De gemeente houdt voor personen bij of zij een re-integratietraject hebben ontvangen en, zo ja, wanneer deze is gestart en geëindigd. De SRG kent non-respons doordat gemeenten soms geen gegevens aanleveren. In de gebruikte microgegevens is niet gecorrigeerd voor deze non-respons wat betekent dat het aantal trajecten in Tabel 2.1 een onderschatting is van het feitelijke aantal trajecten. De cijfers in Tabel 1.1 zijn wel gecorrigeerd voor deze non-respons. We zien dat dit vooral een rol speelt bij het aantal gestarte en beëindigde trajecten.

Uit de gesprekken met gemeenten blijkt dat zij soms moeite hebben met het invullen van de SRG. Zo spreken niet alle gemeenten over een traject en moeten zij dus een vertaalslag maken van de door hen ingezette re-integratie ondersteuning naar trajecten. In de SRG is een traject gedefinieerd als een periode waarin één of meer voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling wordt ingezet. Hiernaast geven gemeenten aan dat de einddata van trajecten niet goed te registreren zijn. Zodra de re-integratie ondersteuning is afgerond, is vaak nog niet duidelijk of het traject dan ook beëindigd moet worden voor deze klant. Het kan immers zijn dat er opeenvolgend nog een vorm van ondersteuning wordt ingezet. Hierdoor wordt het aantal lopende re-integratietrajecten overschat. Dat verklaart deels waarom er zoveel lopende trajecten zijn voor mensen die niet geregistreerd zijn als uitkeringsgerechtigde of als werkzoekende bij het CWI (NUG: niet uitkeringsgerechtigde werkzoekende). Dit zijn mensen waarbij het traject gestart is toen zij een uitkering hadden of een inschrijving als NUG en die zijn uitgestroomd uit de uitkering of een baan hebben gevonden zonder dat het traject administratief is beëindigd. Iets minder dan een derde van de niet-geregistreerden bestaat uit mensen met een gesubsidieerde

baan op basis van de oude ID/WIW-regelingen. Deze mensen zijn voor invoering van de WWB in 2004 gestart met een gesubsidieerde baan, die zij nu nog steeds hebben. Deze mensen zijn vaak daarna uit de uitkering gestroomd. Overigens is het zo dat iemand tegelijkertijd een loonkostensubsidie of gesubsidieerde baan kan hebben en een bijstandsuitkering ontvangt. Bijvoorbeeld omdat het gaat om een kleine baan. Een andere verklaring voor de inzet van trajecten bij niet-geregistreerden kan zijn dat de gemeente een Work-First traject heeft ingezet. Deze wordt bijvoorbeeld snel ingezet om instroom in de uitkering te voorkomen. Tot slot kunnen dit trajecten zijn die ingezet zijn voor mensen met een uitkering op basis van de WWIK, IOAZ, IOAW en Bbz. Dit zal een kleine groep zijn, omdat het aantal mensen dat een uitkering ontvangt in het kader van deze regelingen klein is.

Ook bij het UWV worden trajecten ingezet voor mensen die niet geregistreerd zijn in de genoemde uitkeringsbestanden. Dit kunnen mensen zijn uit de vangnetgroep Ziektewet. Voor die werknemers die geen werkgever hebben, of waarvoor verplichting tot loondoorbetaling door de werkgever niet wenselijk is, is het UWV verantwoordelijk voor de re-integratie. Daarnaast kunnen ook herbeoordeelden die geen recht meer hebben op een uitkering in deze groep voorkomen. Ook bij het UWV zijn de geregistreerde einddata van trajecten niet altijd betrouwbaar, wat leidt tot trajecten met onwaarschijnlijke lange duren (meer dan twee jaar). Deze trajecten worden afgekapt op 27 maanden (zie bijlage B). Het aantal lopende trajecten bij UWV is daarom eveneens een overschatting van het werkelijke aantal lopende trajecten. Het aantal trajecten in Tabel 2.1 wijkt af van de aantallen in Tabel 1.1 omdat de inzet van re-integratiecoaches nu is meegeteld als ingezette ondersteuning. In Tabel 1.1 is dat niet het geval. Een andere afwijking wordt veroorzaakt doordat twee typen trajecten die het UWV inzet niet geregistreerd zijn in de microdata. Dit leidt tot een onderschatting. Bij de uitsplitsing naar type ondersteuning wordt hier nader op ingegaan.

Tabel 2.2 geeft de nadere onderverdeling van de trajecten van gemeenten en UWV naar type traject. In de SRG houden gemeenten bij of het traject een gesubsidieerde baan, een loonkostensubsidie of een overig traject betreft. Een verdere onderverdeling wordt niet gemaakt. Voor de onderverdeling van de categorie overige trajecten uit de SRG naar begeleidingstrajecten gericht op werk, ondersteunende activiteiten, beroepskwalificerende scholing, et cetera, is gebruik gemaakt van de Divosa monitor, zie Divosa (2009). Hierin is gemeenten gevraagd om het aantal ingezette trajecten onder te verdelen naar de verschillende typen ondersteuning. De Divosa monitor is gebaseerd op een steekproef die is gestratificeerd naar gemeentegrootte. De aantallen trajecten in Tabel 2.2 zijn berekend door de percentages uit de monitor per gemeentegrootte te gebruiken en vervolgens het totaal te berekenen. Dit omdat de grote gemeenten zijn oververtegenwoordigd in de monitor en de totaalcijfers anders vertekend worden. Ter illustratie, de grote vier gemeenten geven aan dat 22 procent van hun trajecten bestaan uit gesubsidieerde arbeid uit oude regelingen. Bij de 32 daaropvolgende gemeenten is dat twintig procent, maar de overige gemeenten geven aan dat zij slechts in negen procent van de gevallen gebruik maken van gesubsidieerde banen. De onderverdeling van het aantal trajecten is dus een schatting gebaseerd op een steekproef.

De meeste gestarte trajecten zijn de begeleidingstrajecten direct gericht op werk (ruim 35 duizend trajecten). Daarnaast zetten gemeenten vaak ondersteunende activiteiten, ongeveer 23 duizend trajecten, en sociale activering in, bijna 16 duizend keer. De ondersteunende activiteiten,

beroepskwalificerende scholing en het persoonsgebonden re-integratiebudget zullen vaak gericht zijn op uitstroom naar werk, maar kunnen ook gericht zijn op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Sociale activering is niet direct gericht op uitstroom naar regulier werk.

Tabel 2.2 In 2008 gesprekken met re-integratiecoach meest gestarte traject

	Aantal lopende trajecten op 1/1/2008	Aantal gestarte trajecten in 2008	Aantal beëindigde trajecten in 2008
Totaal trajecten gemeenten	212.600	91.500	59.300
Gesubsidieerde arbeid	19.400	0	2.400
Loonkosten subsidie	19.900	6.100	5.600
Begeleidingstrajecten direct gericht op werk	72.100	35.500	21.000
Ondersteunende activiteiten/ instrumenten	46.500	23.100	14.400
Sociale activering	32.200	15.700	9.100
Beroepskwalificerende scholing	13.400	6.800	4.500
Persoonsgebonden re-integratiebudget	2.800	1.300	700
Oplossen wachtlijsten Wsw	6.400	3.100	1.600
Totaal trajecten UWV	74.900	114.000	117.000
Regulier	23.700	12.300	20.700
Vrije ruimte	2.700	3.700	2.400
IRO	30.600	22.600	23.200
Activerende projecten	2.700	2.000	1.700
Sectorale projecten	200	100	200
Scholing	9.400	5.400	4.600
Re-integratiecoach	0	61.500	61.500
Traject onbekend	5.700	6.400	2.400

Weergegeven is het (afgeronde) aantal lopende, gestarte en beëindigde trajecten in 2008 naar type traject, omdat 'opstapjes en 'ZW arbo interventies' van het UWV niet in de microdata zitten zijn deze niet meegenomen in de tabel.

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS/ Divosamonitor 2009

Het UWV houdt per persoon bij welk type traject is gevolgd. Het UWV geeft aan dat al haar trajecten in principe gericht zijn op het vinden van regulier werk. Daarnaast registreert het UWV of mensen gesproken hebben met een re-integratiecoach. Gesprekken met re-integratiecoaches rekenen we mee als traject, maar slechts dan wanneer iemand drie of meer gesprekken heeft gehad met de coach. De cijfers van het UWV zijn een onderschatting van het totaal aantal ingezette trajecten. Het UWV zet ook nog zogenaamde dienst 'opstapjes' en 'ZW arbo interventie' in. Opstapjes zijn trajecten die beperkt in omvang zijn en die snel kunnen worden ingezet om mensen een duwtje in de rug te geven. De 'ZW arbo interventie' trajecten zijn trajecten die specifiek ingezet worden voor de vangnetpopulatie. Deze trajecten zitten niet in de microdata. Het betreft hier ruim 20 duizend gestarte trajecten in 2008². Deze kunnen dus niet allemaal in de categorie onbekend (ruim 6.000 trajecten zitten).

In 2008 voerden re-integratiecoaches met ruim 61.000 mensen drie of meer gesprekken. We hebben geen informatie over gesprekken die in 2007 zijn gevoerd, waardoor alle trajecten met de re-integratiecoach in 2008 starten. Na de re-integratiecoaches zet het UWV het meest een individuele re-integratieovereenkomst in. Hierbij kiest de werkloze zelf het re-integratiebedrijf.

² UWV: Kwantitatieve informatie 2008.

2.2 Kosten van trajecten

De uitgaven aan re-integratie bestaan uit de uitgaven die ten laste van de re-integratiebudgetten komen (programma-uitgaven) en de uitvoeringskosten die samenhangen met het uitvoeren van re-integratie. Onder de uitvoeringskosten vallen alle kosten die gemaakt worden om de re-integratie tot stand te brengen, zoals bijvoorbeeld de administratieve taken bij het inkopen van re-integratietrajecten.

De programma-uitgaven van gemeenten worden door het ministerie uitgevraagd via het Beeld van de Uitvoering. In totaal bestonden deze in 2008 uit ongeveer 1,6 miljard euro. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen bijstandsgerechtigden, ANW'ers of niet-uitkeringsgerechtigden. Er wordt daarnaast ook geen onderscheid naar type ondersteuning gemaakt. Divosa heeft over 2008 een webenquête gehouden onder gemeenten waarbij zij specifiek heeft gevraagd de besteding van het werkdeel WWB onder te verdelen naar type ondersteuning, zie Divosa (2009). Voor de verdeling van de totale uitgaven aan re-integratie over de verschillende typen ondersteuning is gebruik gemaakt van de verhoudingen uit de Divosa monitor. In dit geval is, net als bij de onderverdeling van de aantallen ingezette trajecten, onderscheid gemaakt naar gemeentegrootte. Dit omdat er grote verschillen bestaan tussen de grote en kleine(re) gemeenten. Divosa geeft aan dat 34 procent van de uitgaven aan oude gesubsidieerde arbeid wordt besteed. Maar dit wordt vooral veroorzaakt door de grote gemeenten die oververtegenwoordigd zijn in de steekproef. Zo bestaat voor de vier grote gemeenten 39 procent van de bestedingen uit uitgaven aan gesubsidieerde arbeid uit de oude regelingen. Bij de 32 daaropvolgende gemeenten is dat 32 procent en voor de overige gemeenten 15 procent. Omdat de grote gemeenten een groot deel van het budget krijgen, wegen deze zwaar mee in het gewogen gemiddelde dat zo op 34% komt. De resultaten van de berekening staan in Tabel 2.3. Omdat de Divosa monitor gebaseerd is op een steekproef kennen de percentages een onzekerheidsmarge. De onderverdeling van de programma-uitgaven in Tabel 2.3 betreft dus een schatting.

De totale uitvoeringskosten zijn gebaseerd op een steekproef met een respons van 40 gemeenten, zie Cebeon (2010). Cebeon heeft becijferd dat de uitvoeringskosten bij gemeenten voor re-integratie ondersteuning in 2008 landelijk 487 miljoen euro bedroegen. Deze uitvoeringskosten bestaan grotendeels uit personeelslasten. Variatie in de uitvoeringskosten van re-integratie ondersteuning tussen gemeenten hangt samen met de mate waarin de ondersteuning wordt uitbesteed of door de gemeente zelf wordt uitgevoerd. Bij het zelf uitvoeren van activiteiten in het kader van werktoeleiding worden de kosten bijvoorbeeld verantwoord als personeelskosten en worden ze bij de uitvoeringskosten geteld. Als de activiteiten worden uitbesteed aan externe partijen leidt dit tot lagere uitvoeringskosten en hogere programma-uitgaven omdat de uitvoeringskosten die worden gemaakt door de externe partijen ten laste komen van de programma-uitgaven. Cebeon geeft aan dat ook beleidskeuzes een invloed hebben op de uiteindelijke uitvoeringskosten.

De gemiddelde kosten per type ondersteuning zijn op twee manieren berekend. Dit omdat in beide gevallen de gemiddelde kosten een benadering betreft en vertekening kent. Op deze manier wordt ook inzicht verkregen in de bandbreedte van de berekeningen. Allereerst worden de uitgaven gedeeld door het aantal gestarte trajecten in 2008. Wanneer het aantal gestarte trajecten ongeveer overeen komt met het aantal beëindigde trajecten en het aantal gestarte trajecten door

de jaren heen constant is, dan is de gehanteerde kostenschatting een goede benadering van de kosten per traject. Voor de gemeenten is dit niet altijd het geval. Vooral bij de gesubsidieerde banen is dit niet zo: er starten geen gesubsidieerde banen meer in 2008. De kosten voor gesubsidieerde banen zijn daarom niet berekend per gesubsidieerde baan maar per baan per jaar, door de kosten te delen door het aantal lopende banen. Hiernaast worden de uitgaven eveneens gedeeld door het aantal lopende trajecten vermenigvuldigd met de gemiddelde duur van een traject. Deze duur betreft de duur van in 2008 afgeronde trajecten en zal dus een onderschatting zijn van de daadwerkelijke duur, omdat niet afgeronde trajecten niet meegenomen worden. De kans dat een langerlopend traject wordt beëindigd in 2008 is immers kleiner dan de kans dat een kortlopend traject wordt beëindigd. We illustreren dit aan de hand van de gesubsidieerde banen. De banen die niet in 2008 worden beëindigd kennen in 2009 per definitie een langere duur, omdat zij een jaar langer lopen. In 2009 zal de gemiddelde duur van de afgeronde gesubsidieerde banen dus hoger zijn dan in 2008.

Tabel 2.3 bevat de resultaten van de berekening voor gemeenten voor de programma-uitgaven. De bedragen per (gestart) traject zullen een overschatting zijn van de daadwerkelijke trajectkosten, omdat het aantal gestarte trajecten een onderschatting is. Hierbij veronderstellen we dat het aantal gestarte trajecten door de jaren heen constant is. Als het aantal gestarte trajecten in 2007 hoger is dan het aantal gestarte trajecten in 2008, dan heeft dit een overschatting tot gevolg. Deze trajecten leiden in 2008 namelijk wel tot kosten. Als het aantal gestarte trajecten in 2007 lager was, dan is er juist sprake van een onderschatting van de kosten per traject. De bedragen per lopend traject zullen een onderschatting zijn, omdat de gemiddelde trajectduur een onderschatting is. Alleen voor de gemiddelde totaalprijs van een traject geldt dit niet omdat de gemiddelde trajectduur sterk wordt beïnvloed door de veel langer durende gesubsidieerde banen.

Tabel 2.3 Kosten re-integratie gemeenten in 2008

	Programm a uitgaven (mln euro's)	Aantal gestarte trajecten in 2008*	Programm a uitgaven per gestart traject (euro's)*	Aantal lopende trajecten op 1/1/2008	Gemiddel de afgelopen trajectduur (mnd)	Programm a uitgaven per lopend traject (euro's)
Totaal trajecten gemeenten	1.663	110.900	15.000	212.600	24	15.600
Gesubsidieerde arbeid	486	19.400	25.100	19.400	107	223.200
Loonkosten subsidie	399	6.100	65.100	19.900	12	20.400
Begeleidingstrajecten direct gericht op werk	433	35.500	12.200	72.100	16	8.000
Ondersteunende activiteiten/ instrumenten	88	23.100	3.800	46.500	16	2.500
Sociale activering	104	15.700	6.600	32.200	16	4.300
Beroepskwalificerende scholing	104	6.800	15.300	13.400	16	10.300
Persoonsgebonden reïntegratiebudget	5	1.300	4.000	2.800	16	2.500
Oplossen wachtlijsten Wsw	43	3.100	14.200	6.400	16	9.000

*Voor gesubsidieerde arbeid gaat het om lopende trajecten. De uitgaven per gestart en lopend traject zijn berekend op onafgeronde aantallen trajecten, programma-uitgaven en trajectduren.

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS/gegevens UWW/ /Cebeon(2010)

Het grootste deel van de kosten betreft de gesubsidieerde banen. Per traject per jaar bedragen de programma-uitgaven € 25.100. Een gesubsidieerde baan die drie jaar duurt kost de gemeente dus

ruim 75.000 euro. Uit de cijfers blijkt dat de gesubsidieerde banen die in 2008 werden afgerond gemiddeld bijna negen jaar duurden. Deze banen kosten dan in totaal ongeveer 223 duizend euro. Hiertegenover staat dat deze personen over het algemeen geen uitkering meer ontvangen en dat er dus bespaard wordt op de uitkeringslasten. Ook de kosten van loonkostensubsidies zijn hoog: per (gestart) traject bedragen de programma-uitgaven ruim € 65.000. Zoals gezegd is dit een overschatting, temeer daar het aantal gestarte loonkostensubsidies in 2007 hoger was³. Per lopend traject van gemiddeld 12 maanden bedragen de kosten van een loonkostensubsidie € 20.000. Een deel van deze hoge kosten is te verklaren door het feit dat de uitgaven aan loonkostensubsidies in de Divosa monitor inclusief verloning zijn. Hierbij worden de totale loonkosten gesubsidieerd door de gemeente. Dit zou bij de uitkeringslasten moeten worden opgeteld, niet bij de uitgaven aan re-integratie.

De programma-uitgaven voor begeleidingstrajecten gericht op werk bedragen naar schatting € 8.000 tot € 12.200 per traject. Begeleidingstrajecten die niet direct gericht zijn op werk maar op sociale activering kosten naar schatting bijna € 4.300 tot ruim € 6.600. Vooral voor beroepskwalificerende scholing zijn de kosten per traject wat hoger: naar schatting 10 tot 15 duizend euro.

De uitvoeringskosten zijn niet uitgesplitst naar type ondersteuning. Deze bedroegen 487 miljoen in totaal en dus ongeveer € 4.400 per gestart traject en € 4.600 per lopend traject (met een gemiddelde duur van twee jaar).

Tegenover deze kosten van trajecten staan natuurlijk ook opbrengsten. Zo bespaart een gemeente of het UWV bij een gesubsidieerde baan of een succesvol traject op de uitkeringslasten en levert de persoon die aan het werk gaat productie, wat voordelig is voor de maatschappij. Deze resultaten komen tot uiting in hoofdstuk 3 waar de resultaten van re-integratie in kaart worden gebracht.

Voor UWV is uit het jaarverslag bekend hoe groot de programma-uitgaven zijn voor de Wajong, de WW en de overige arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Het UWV heeft daarnaast een nadere uitsplitsing van deze uitgaven naar wet en type ondersteuning geleverd. In deze uitsplitsing zijn de uitgaven aan 'opstapjes' en 'ZW arbo interventie' buiten beschouwing gelaten, zodat de gegevens over de kosten goed aansluiten bij de microgegevens over de ingezette trajecten. De uitgaven zijn daardoor iets lager dan die in Tabel 1.1. De uitgaven zijn wederom exclusief voorzieningen.

Op grond van het Cebeon onderzoek weten we de uitgaven aan de re-integratiecoaches per uitkeringsregeling. In totaal is er in 2008 93 miljoen uitgegeven aan WW re-integratiecoaches. Nog eens 58 miljoen is daarnaast uitgegeven aan AO re-integratiecoaches. Van deze 58 miljoen is 35 miljoen naar re-integratiecoaches ingezet bij WAO-uitkeringsgerechtigden gegaan, 19 miljoen naar de WGA en bijna 5 miljoen naar de Wajong. Deze kosten zijn geteld bij de programma-uitgaven. Voor de uitvoeringskosten is gebruik gemaakt van het jaarverslag van SZW. Hierin is geen onderscheid gemaakt naar type wet. Daarnaast zijn ook de uitvoeringskosten voor voorzieningen niet onderscheiden. Deze worden dus meegeteld en leiden tot een overschatting van de uitvoeringskosten per traject.

³ CBS: Statistiek Re-integratie door Gemeenten 2007.

Tabel 2.4 en 2.5 bevatten de resultaten van de berekeningen voor de kosten van een traject voor het UWV. Net als bij gemeenten zijn deze berekeningen gebaseerd op schattingen en een aantal aannames. De berekende trajectkosten zijn daarom een indicatie van de werkelijke trajectkosten. Om inzicht te krijgen in de bandbreedte van de berekening zijn zowel de kosten per gestart traject (Tabel 2.4) en per lopend traject (Tabel 2.5) berekend. UWV besteedt net iets meer aan de re-integratie voor arbeidsongeschikten dan voor WW'ers. De uitgaven aan re-integratiecoaches zijn bij de programma-uitgaven gerekend. Per WW-traject bedragen de programma-uitgaven naar schatting ruim € 2.400 tot € 4.600 en de uitvoeringskosten per traject zijn ongeveer € 100. De kosten per traject voor WAO'ers zijn het hoogst, zo'n 6 tot 8 duizend euro. De verschillende berekeningen komen voor de kosten van een Wajong-traject op ongeveer dezelfde cijfers uit. Een Wajong-traject kost gemiddeld zo'n 3.500 tot 3.800 euro aan programma-uitgaven. Bij WAZ-trajecten zijn de uitvoeringskosten in 2008 nihil omdat re-integratie bij WGA'ers in eerste instantie via de werkgever plaatsvindt.

Tabel 2.4 Kosten re-integratie UWV per gestart traject in 2008

	Programma uitgaven (mln euro's)*	Uitvoeringskosten (mln euro's)**	Aantal gestarte trajecten in 2008***	Programma uitgaven per gestart traject (euro's)	Uitvoeringskosten per gestart traject (euro's)
Totaal trajecten UWV	377	45	114.000	3.300	400
Totaal AO, waarvan:	179	40	30.200	5.900	1.300
WAO	99	nb	12.000	8.200	nb
WAZ	1	nb	200	2.000	nb
WIA	41	nb	7.200	5.700	nb
Wajong	38	nb	10.800	3.500	nb
WW	198	5	83.800	2.400	100

*incl re-integratiecoach UWV, excl opstapjes en ZW arbo interventie, ** excl re-integratiecoach UWV, inclusief voorzieningen ***niet geregistreerde personen met traject zijn naar rato toegerekend aan de arbeidsongeschiktheidsuitkeringsregelingen. De uitgaven per gestart traject zijn berekend op onafgeronde aantallen trajecten en programma-uitgaven.

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS/gegevens UWV/ /Cebeon(2010)

Tabel 2.5 Kosten re-integratie UWV per lopend traject in 2008

	Programma uitgaven (mln euro's)*	Uitvoeringskosten (mln euro's)**	Aantal Lopende trajecten in 2008***	Gemiddeld afgeronde trajectduur (mnd)	Programma a uitgaven per lopend traject (euro's)	Uitvoeringskosten per lopend traject (euro's)
Totaal trajecten UWV	377	45	74.900	10	4.400	500
Totaal AO, waarvan:	179	40	44.500	15	5.000	1.100
WAO	99	nb	22.900	17	6.000	nb
WAZ	1	nb	500	16	1.300	nb
WIA	41	nb	9.100	12	4.700	nb
Wajong	38	nb	12.000	14	3.800	nb
WW	198	5	30.400	8	4.600	100

*incl re-integratiecoach, excl opstapjes en ZW arbo interventie en excl voorzieningen, ** excl re-integratiecoach UWV, inclusief voorzieningen ***niet geregistreerde personen met traject zijn naar rato toegerekend aan de arbeidsongeschiktheidsuitkeringsregelingen. De uitgaven per lopend traject zijn berekend op onafgeronde aantallen trajecten, programma-uitgaven en trajectduren.

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS/gegevens UWV/ /Cebeon (2010)

Tot slot brengen we de kosten per type ondersteuning in kaart. Omdat de totale uitvoeringskosten niet per type ondersteuning bekend zijn, staan in de tabel alleen de programma-uitgaven per traject.

Tabel 2.6 Kosten re-integratie UWV per type ondersteuning in 2008

	Programmauitgaven (mln euro's)*	Aantal gestarte trajecten in 2008***	Programma uitgaven per gestart traject (euro's)	Aantal lopende trajecten in 2008***	Gemiddelde afgeronde trajectduur (mnd)	Programma uitgaven per lopend traject (euro's)
Totaal trajecten UWV	377	114.000	3.300	74.900	10	4.200
Regulier	61	12.300	5.000	23.700	14	3.100
Vrije ruimte	13	3.700	3.500	2.700	13	5.200
IRO	103	22.600	4.600	30.600	16	4.500
Activerende projecten	10	2.000	5.100	2.700	17	5.500
Sectorale projecten	1	100	7.200	200	18	6.100
Scholing	27	5.400	5.000	9.400	16	4.000
Re-integratie coach	151	61.500	2.500	0	6	nvt
Onbekende trajecten	10	6.400	1.600	5.700	10	1.400

*incl re-integratiecoach UWV, , excl opstapjes en ZW arbo interventie, ** excl re-integratiecoach UWV. De uitgaven per gestart en lopend traject zijn berekend op onafgeronde aantallen trajecten, programma-uitgaven en trajectduren.

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS/gegevens UWV/ /Cebeon(2010)

Tabel 2.6 toont dat de twee manieren waarop de kosten per traject worden berekend op ongeveer dezelfde cijfers uitkomen. Voor de re-integratiecoach beschikten we niet over cijfers voor 2007 en zijn er dus geen lopende trajecten op 1 januari 2008 geteld. Een traject verzorgt door re-integratiecoaches kost gemiddeld € 2.500. In dit geval gaat het om intensieve begeleiding door de coach van drie of meer gesprekken. De kosten van re-integratiecoaches die per cliënt minder dan drie gesprekken hebben gevoerd worden als overhead aan deze trajecten toegerekend. De onbekende trajecten kosten over het algemeen het minst, zo'n € 1.400 tot € 1.600. Dit zijn waarschijnlijk vaak kleine, redelijk korte trajecten, waarbij het type traject dan niet wordt geregistreerd. De hoogste kosten per traject gelden voor de sectorale trajecten die € 6.100 tot € 7.200 kosten. De overige trajecten kennen ongeveer dezelfde kosten per traject lopend van € 3.000 tot € 5.500.

Het UWV en gemeenten registreren verschillende instrumenten. Gemeenten houden bij of een loonkostensubsidie, een gesubsidieerde baan of een overig traject is ingezet. UWV registreert niet inhoudelijk welk soort traject is ingezet, met uitzondering van scholingstrajecten en de re-integratiecoach. Om de inzet en kosten van re-integratie tussen gemeenten en UWV beter vergelijkbaar te maken, zouden zij dezelfde typen trajecten moeten registreren. Hierbij zou de indeling die gehanteerd is in Kok e.a. (2008a) een handvat kunnen bieden. In dat onderzoek is in overleg met de Dienst werk en inkomen Amsterdam de volgende indeling gemaakt:

- Coaching: verzameling van activiteiten, gericht op sociale activering en/of directe bemiddeling naar werk. De belangrijkste activiteit is het voeren van gesprekken met de cliënt;
- Flankerende voorziening: instrumenten zoals schuldhulpverlening en kinderopvang. Het gaat om voorzieningen die de andere instrumenten ondersteunen;
- Training: hierbij gaat het om het ontwikkelen van een bepaalde vaardigheid. Voorbeelden zijn: automatiseringscursussen, sollicitatietrainingen, cursussen sociale vaardigheden en taallessen;
- Beroepsgerichte scholing: hierbij gaat om opleidingen gericht op beroepsvaardigheden of voor een specifieke baan, bijvoorbeeld chauffeur of toezichthouder;
- Praktische activiteit: hierbij doen mensen in de praktijk ervaring op, bijvoorbeeld via een

stage, maatschappelijke participatie, een participatieplaats, een jongerenwerkplaats of een werkervaringsplaats in bijvoorbeeld de horeca of de groenvoorziening. Het gaat hierbij om 'leren door doen';

- Startersbegeleiding: hierbij gaat het om het begeleiden van mensen naar zelfstandig ondernemerschap;
- Verkennen mogelijkheden: hierbij kan het gaan om oriëntatie op de arbeidsmarkt (via assessments en beroepsoriëntatie) maar ook om medische, psychologische en taaltesten.

2.3 Bereik re-integratie

Om te kijken hoeveel mensen nu bereikt worden door de ingezette trajecten en of de mensen die re-integratieondersteuning hebben ontvangen via UWV of gemeenten verschillen van degenen die geen ondersteuning hebben ontvangen, brengen we het bereik van re-integratie in kaart voor verschillende groepen. Tot het bereik van trajecten in 2008 is iedereen gerekend waarbij een lopend of startend traject is geregistreerd. De resultaten staan in Tabel 2.6. Omdat zowel UWV als gemeenten de einddata niet goed registreren overschatten de gebruikte microdata het aantal lopende trajecten en daarmee ook het bereik van re-integratie. Doordat een aantal gemeenten niet heeft gerepondeerd op de SRG wordt het aantal trajecten weer onderschat. Voor het UWV geldt dat in de microdata niet alle ingezette trajecten zit (opstapjes en ZW arbo interventies ontbreken). Ook dit leidt tot een onderschatting van het aantal trajecten. Het is niet bekend welk effect het sterkst is en wat precies het gevolg is voor het berekende bereik. In werkelijkheid zal het bereik in 2008 dus iets afwijken van het bereik dat in de tabel wordt weergegeven.

Tabel 2.7 Bereik van re-integratie onder WWB'ers het grootst

	Aantal personen	Gemiddeld bereik	Man	Vrouw	Eenouder-huishouden	Alleenstaand	Allochtoon	Leeftijd categorie				
								15-24	25-34	35-44	45-54	55-64
WWB	379.000	52	54	50	59	49	54	54	59	59	54	33
ANW	109.900	1	1	1	1	0	2	1	4	2	1	0
NUG	185.500	15	16	13	20	21	18	12	16	16	14	15
IVA	13.700	4	4	3	5	4	4	10	8	6	4	2
WAO	546.600	4	3	4	7	4	4	14	10	8	6	1
WAZ	33.600	1	1	1	3	2	2	0	4	4	3	0
WGA	45.100	18	20	17	21	22	19	25	23	21	18	12
Wajong	170.100	8	8	7	13	5	9	17	10	3	1	0
WW	307.800	27	27	27	26	27	25	3	11	26	35	39

Weergegeven is voor alle personen die in 2008 een uitkering hadden of als NUG geregistreerd stonden het percentage dat in 2008 re-integratieondersteuning heeft gekregen. Ook onbekende trajecten zijn meegenomen. Niet-geregistreerde personen zijn buiten beschouwing gelaten.

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS

In Tabel 2.7 zijn de niet-geregistreerde personen (zie Tabel 2.1) niet meegenomen. Voor hen is de omvang van de doelgroep en dus het bereik niet te bepalen. We zien immers alleen de niet-

geregistreerden die re-integratie ondersteuning hebben ontvangen. Daarnaast is er in de tabel sprake van enige overlap. Mensen kunnen in 2008 zowel WWB'er als Nugger zijn geweest (in afzonderlijke perioden).

Uit de tabel blijkt dat het bereik van re-integratie onder mensen die in 2008 een WWB uitkering ontvingen het grootst is: 52% nam (volgens de administratie) deel aan een re-integratietraject. Ouderen in de leeftijd 55-64 jaar ontvingen minder vaak dan gemiddeld ondersteuning. Eenouderhuishoudens ontvingen vaker dan gemiddeld ondersteuning. Dat is logisch omdat voor deze groep relatief vaker kinderopvang ingezet zal worden. Het bereik onder mensen met een ANW-uitkering is zeer laag.

Van de WW'ers wordt gemiddeld in 2008 27% bereikt met re-integratieondersteuning en 18% van de WGA'ers. Van de andere arbeidsongeschikten wordt in 2008 minder dan 10% bereikt. Aangezien het gaat om langdurige uitkeringen betekent dit niet dat deze mensen helemaal niet bereikt worden. Zij kunnen immers ook in eerdere jaren al zijn bereikt. Zie de Monitor Arbeidsmarkt van SZW voor meer cijfers over het bereik van re-integratie ondersteuning.

Ook bij de UWV regelingen vinden we sterke verschillen in bereik naar leeftijdsgroepen. Ouderen boven de 55 jaar met een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen minder vaak re-integratieondersteuning dan jongeren. Ouderen met een WW-uitkering daarentegen ontvangen juist vaker re-integratieondersteuning dan jongeren. Dit komt vermoedelijk doordat jongeren met een WW-uitkering makkelijker dan ouderen op eigen kracht een baan kunnen vinden. Voor jongeren met een arbeidsongeschiktheidsuitkering geldt dat in veel mindere mate.

In onderstaande tabel staat welk type traject is ingezet, onderscheiden naar persoonskenmerken. Omdat we bij gemeenten niet beschikken over gegevens over de inzet van begeleidingstrajecten op individu niveau, zijn die trajecten samengevoegd in de categorie overige trajecten. In tegenstelling tot Tabel 2.7 zijn nu de niet-geregistreerde personen wel meegenomen: het is voor deze personen immers bekend welk traject er is ingezet.

Tabel 2.8 Re-integratieondersteuning gemeenten meestal trajecten en bij UWV meestal gesprekken met re-integratiecoach

	Aantal personen met traject	Totaal	Man	Vrouw	Eenouder-huishouden	Alleenstaand	Allochtoon	Leeftijd categorie				
								15-24	25-34	35-44	45-54	55-64
Gemeente												
Gesubsidieerde arbeid	19.600	7	8	6	4	7	6	1	1	5	10	17
Loonkostensubsidie	26.000	9	12	7	9	9	8	10	10	9	9	6
Overige trajecten	252.000	86	83	89	89	86	89	92	91	88	83	78
Totaal	297.500	102	102	102	102	102	102	102	102	102	102	101
UWV												
Regulier	35.800	24	22	25	27	23	30	32	21	23	26	21
Vrije ruimte	6.400	4	5	3	5	5	5	9	5	4	4	3
IRO	52.800	35	35	35	37	39	31	37	38	37	39	27
Activerende projecten	4.500	3	3	3	4	4	2	15	5	2	2	1
Sectorale projecten	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Scholing	14.500	10	9	10	10	10	10	5	12	13	11	5
Re-integratie coach	61.500	41	42	39	31	37	38	3	23	35	40	69
Onbekend	12.000	8	8	8	10	8	10	6	15	9	7	4
Totaal	125.800	125	125	125	124	126	126	107	117	124	130	130

Weergegeven is per groep het aantal personen met een bepaald type traject als percentage van alle personen die in 2008 een traject volgden. De optelling komt hoger uit dan 100 omdat personen meerdere trajecten kunnen krijgen. Ook personen zonder uitkering of registratie bij het CWI als Nugger zijn meegenomen.

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS

Ook hier zien we grote verschillen naar leeftijdsgroepen. Bij ouderen boven de 55 jaar wordt meer dan gemiddeld een gesubsidieerde baan ingezet. Ouderen krijgen dus minder vaak ondersteuning van gemeenten, maar als ze het krijgen wordt een relatief vaak een gesubsidieerde baan ingezet. Bij ouderen met een WW-uitkering of een arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt, als ze een re-integratietraject krijgen, vaker dan gemiddeld een re-integratiecoach ingezet. Dit komt omdat het UWV een specifiek 45-plustrajet heeft, waarbij de re-integratiecoaches extra aandacht besteden aan werklozen van 45 jaar of ouder. Deze coaches worden relatief vaak bij WW'ers ingezet wat ook het relatief hoge bereik onder WW'ers van 45 jaar of ouder verklaart.

3 Resultaten van re-integratie

Een half jaar na de start van een traject is van de WW'ers 35% aan het werk en van de WWB'ers 25%. Een deel daarvan is uitgestroomd uit de uitkering. Na een jaar is 41% van de WW'ers aan het werk en 29% van de WWB'ers. Hiervan is 24%-punt van de WW'ers uitgestroomd uit de uitkering en 18%-punt van de WWB'ers. Van de arbeidsongeschikten (behalve degenen met een IVA-uitkering) heeft ongeveer 30% een half jaar na de start van een traject een baan of is uitgestroomd uit de uitkering zonder baan. Na een jaar is dit opgelopen tot zo'n 37%. Ook van de Wajongers is na een half jaar 32% aan het werk en na een jaar 36%, maar zij stromen niet uit de uitkering. Degenen met een WGA-uitkering stromen vaker dan anderen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering uit de uitkering zonder werk te hebben.

Re-integratie ondersteuning is niet altijd direct gericht op werk, maar soms ook op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. De gegevens over de afstand van bijstandsgerechtigden tot de arbeidsmarkt zijn op dit moment echter van onvoldoende kwaliteit om uitspraken te doen over de mate waarin re-integratieondersteuning leidt tot een kleinere afstand tot de arbeidsmarkt.

3.1 Verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt

Het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt door middel van re-integratie komt aan de orde bij gemeenten. Bij het UWV is alle re-integratie gericht op uitstroom naar werk. Bij gemeenten is daarom de re-integratiepositie geïntroduceerd. Deze meet niet alleen of mensen erin slagen betaald werk te vinden, maar ook of het mensen is gelukt om bepaalde noodzakelijke vaardigheden te leren zodat de afstand tot de arbeidsmarkt is verkleind. In de SRG wordt deze re-integratiepositie op individuniveau uitgevraagd. Voor de persoon die een traject heeft gevolgd moet aan het begin of het einde van het traject (of de waarnemingsperiode) de re-integratiepositie worden ingevuld. Deze persoon zit daarbij in één van de volgende treden:

1. Zorg
2. Maatschappelijk activering
3. Arbeidsactivering
4. Arbeidstoeliding
5. Regulier werk met ondersteuning
6. Regulier werk zonder ondersteuning

De re-integratiepositie wordt vanaf 1 januari 2009 uitgevraagd en is dus voor de mensen die in 2008 ondersteuning hebben ontvangen niet bekend. Om toch een beeld te krijgen van de ontwikkelingen in de re-integratiepositie brengen we deze voor 2009 in kaart. Op dit moment is het eerste half jaar van 2009 beschikbaar. De resultaten staan in Tabel 3.1. Trede 6, regulier werk zonder ondersteuning, kan alleen ingevuld worden bij het einde van een traject (of de verslagperiode).

Tabel 3.1 Ontwikkeling in de re-integratiepositie in het eerste half jaar van 2009

Re-integratiepositie bij begin traject	Re-integratiepositie bij einde traject							Totaal
	Zorg	Maatschappelijke activering	Arbeidsactivering	Arbeidstoeleiding	Regulier werk met onderste.	Regulier werk zonder onderste.	Niet ingevuld	
Zorg	7.000	970	290	60	130	20	0	8.460
Maatschappelijke activering	380	23.480	500	80	30	80	20	24.550
Arbeidsactivering	360	500	24.710	440	200	310	0	26.500
Arbeidstoeleiding	60	70	260	11.170	360	370	0	12.290
Regulier werk met onderste.	30	30	150	130	9.040	220	0	9.590
Niet ingevuld	0	0	0	0	0	0	169.160	169.160
Totaal	7.800	25.040	25.910	11.870	9.750	1.000	169.170	250.550

Bron: Statistiek Re-integratie Gemeente 2009, eerste halfjaar (CBS), bewerking SEO

Het valt op dat van de in totaal 250 duizend ingezette trajecten er bij bijna 170 duizend zowel geen start- als eindpositie is ingevuld. De re-integratiepositie is in het eerste half jaar dus voor ongeveer eenderde van de ingezette trajecten ingevuld. Uit gesprekken met gemeenten blijkt dat er inderdaad aanloopproblemen zijn bij het invullen van de re-integratiepositie. Een aantal gemeenten geeft aan dat het door hen gebruikte softwarepakket niet was aangepast en dat het daarom niet mogelijk was om de positie in te vullen. Andere gemeenten zeggen (nog) niet in staat te zijn geweest om de re-integratiepositie van hun klanten te beoordelen.

Van de gemeenten die de positie wel hebben ingevuld, geeft een aantal aan dat dit is gebeurd op basis van het ingezette type traject. Het was op de korte termijn vaak niet mogelijk om alle klanten individueel te laten beoordelen door de klantmanager. Een aantal andere gemeenten geeft aan dat zij de positie alleen bepalen voor nieuwe klanten. Een klein deel van de gemeenten is wel in staat geweest alle klanten individueel te laten beoordelen, meestal door een klantmanager. De klantmanagers bepalen deze positie veelal op basis van hun eigen inschatting. De positie kan hierdoor gevoelig zijn voor interpretatieverschillen tussen klantmanagers binnen gemeenten en daardoor ook tussen gemeenten onderling. Bij sommige gemeenten maken de klantmanagers bij het bepalen van de positie gebruik van een diagnosetool. Dit gebeurt onder andere bij gemeenten die met de participatieladder van de VNG werken. In dat geval zullen de resultaten bij de verschillende gemeenten wel onderling vergelijkbaar zijn.

In Tabel 3.1 zien we dat over het algemeen weinig beweging zit in de re-integratiepositie. Mensen die starten op een bepaalde trede zitten een half jaar later vaak nog in die trede. Dit is logisch omdat een half jaar een relatief korte meetperiode is, en de kans dus aanwezig is dat er nog geen resultaat behaald is. Eén gemeente geeft ook aan dat de treden vrij breed zijn, waardoor het lang kan duren voordat men stijgt op de ladder. Opvallend is het aantal personen dat grote sprongen op de tredenindeling maakt, dus de mensen die vanuit de trede 'zorg' of 'maatschappelijke activering' zich een half jaar later in de trede 'werk met of zonder ondersteuning' bevinden. Deze situatie kan zich voordoen, bijvoorbeeld bij mensen die een taalachterstand maar wel een recent arbeidsverleden hebben. Deze sprongen kunnen echter ook worden veroorzaakt door de wijze van registratie. Sommige gemeenten geven bijvoorbeeld aan dat zij bij de start van het traject het beoogde resultaat invullen bij de eindpositie. Daarnaast zeggen veel gemeenten de cijfers zelf niet

te controleren of te gebruiken om op te sturen. Het kan dus zijn dat een persoon met een traject gericht op werk ongewild een re-integratiepositie toegewezen heeft gekregen die daar niet bij aansluit.

Door deze aanloop- en invulproblemen zijn de gegevens over de re-integratiepositie op dit moment van onvoldoende kwaliteit om uitspraken te doen over het resultaat van re-integratie met betrekking tot een vermindering van de afstand tot de arbeidsmarkt.

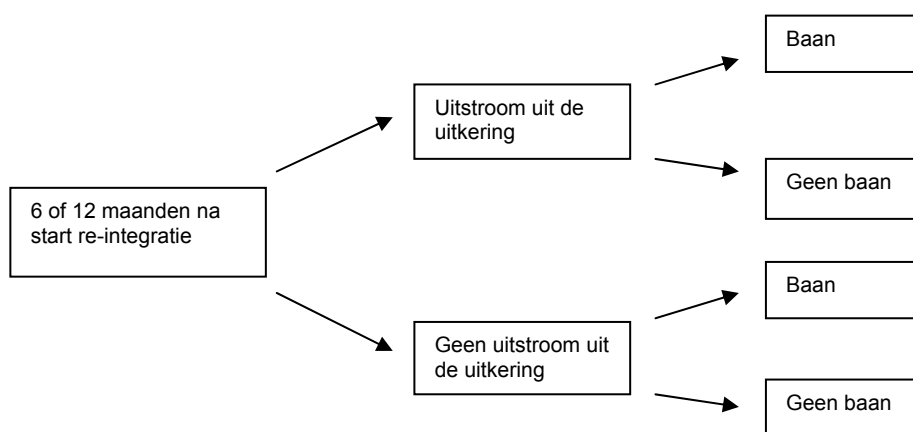
3.2 Uitstroom naar regulier werk

Tegenover de kosten van re-integratie staan de opbrengsten. Een traject kost geld, maar kan uiteindelijk tot een baan of uitstroom uit de uitkering leiden en daardoor bijvoorbeeld een besparing op de uitkeringslasten tot gevolg hebben. Of de re-integratieondersteuning heeft geleid tot regulier werk en uitstroom uit de uitkering kan op basis van CBS-gegevens bepaald worden. Hiertoe worden aan de gegevens over re-integratieondersteuning door het UWV en gemeenten gegevens gekoppeld over uitkeringen en banen. We kijken hierbij naar de bruto-resultaten zes maanden en twaalf maanden na de start van een traject. Deze resultaten hoeven geen gevolg te zijn van de inzet van een traject: de toegevoegde waarde van een traject kan alleen in kaart gebracht worden door de netto-effectiviteit te berekenen.

Een persoon kan na zes of twaalf maanden in verschillende situaties belanden, zoals weergegeven in Figuur 3.1. Zes of twaalf maanden na start van de re-integratie kan iemand zijn uitgestroomd uit de uitkering of nog steeds een uitkering ontvangen. Als een persoon is uitgestroomd kan hij of zij aan het werk zijn gegaan, maar het kan ook zijn dat iemand is uitgestroomd zonder werk te hebben gevonden. De personen die niet uitstromen uit de uitkering kunnen ook aan het werk zijn gegaan (en bijvoorbeeld een lagere uitkering ontvangen). Het kan tot slot ook dat de re-integratieondersteuning zes maanden na start noch tot uitstroom uit de uitkering noch tot een baan heeft geleid. Dit kan omdat de re-integratieondersteuning niet succesvol is geweest, of bijvoorbeeld omdat de ondersteuning nog loopt. Omdat op een bepaald moment na de start van een traject wordt gekeken, houden we geen rekening met herinstroom. Een persoon kan dus bijvoorbeeld in de tussentijd zijn uitgestroomd en opnieuw zijn ingestroomd in de uitkering.

We kijken hierbij alleen of de re-integratieondersteuning tot werk heeft geleid. Uitkeringsgerechtigden die zonder ondersteuning werk hebben gevonden worden niet meegenomen.

Figuur 3.1 Mogelijke resultaten van re-integratieondersteuning

De resultaten van re-integratie door het UWV en gemeenten staan weergegeven in de Figuren 3.2 en 3.3 en in bijlage C. Het resultaat voor zowel zes als twaalf maanden na start van re-integratie trajecten is berekend op basis van trajecten die op of na 1 januari 2008 zijn gestart. Niet-uitkeringsgerechtigden en niet-geregistreerden zijn niet meegenomen; zij hebben geen uitkering en kunnen dus niet uit de uitkering stromen.

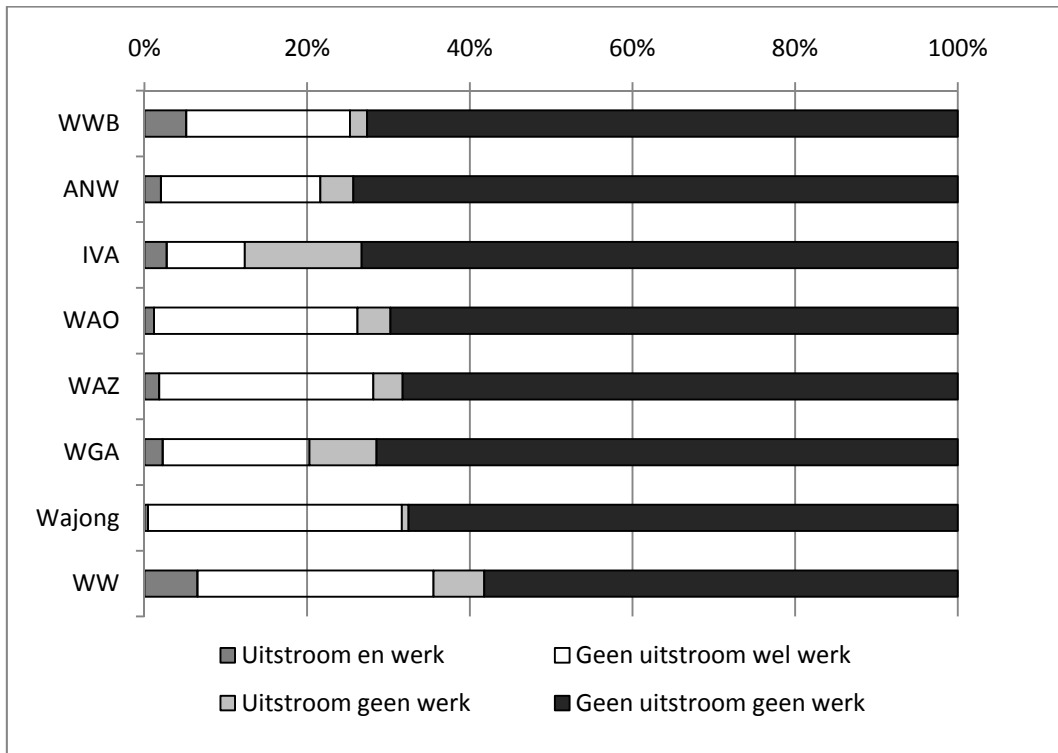
De cijfers voor gemeenten en UWV zijn niet zonder meer vergelijkbaar. Gemeenten zetten, in tegenstelling tot het UWV, ook trajecten in die niet direct gericht zijn op uitstroom naar regulier werk. Dit zijn onder andere de sociale activeringstrajecten die zijn gericht op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Deze groep mensen zal dus niet uitstromen naar regulier werk en dit leidt tot een lagere bruto uitstroom. Uit Tabel 2.2 blijkt dat minstens 10% van de trajecten die gemeenten inzetten niet direct gericht zijn op uitstroom naar werk. Om cijfers tussen UWV en gemeenten te kunnen vergelijken zou deze groep mensen buiten beschouwing moeten worden gelaten. Omdat op persoonsniveau niet bekend is welk traject is ingezet en wat daarvan het doel was, is dat niet mogelijk. Bij de interpretatie van de resultaten zal hier rekening mee gehouden moeten worden.

Aan de andere kant wordt het resultaat voor de WWB'ers enigszins overschat omdat de inzet van een gesubsidieerde baan, een loonkostensubsidie of een ander Work First project wordt gezien als plaatsing op werk.

Een half jaar na de start van een re-integratietraject is nog slechts een zeer klein deel van degenen met een traject uitgestroomd uit de uitkering naar werk. Alleen bij de WW'ers en de WWB'ers gaat het om wat grotere aantallen (respectievelijk 6% en 5% is uitgestroomd naar een baan). Een groter deel heeft wel een baan, maar is nog niet uitgestroomd uit de uitkering (respectievelijk 29% en 20%). In totaal heeft dus na een half jaar 35% van de WW'ers en 25% van de WWB'ers een baan. Bij de groep WWB'ers bevatten deze resultaten ook de mensen bij wie re-integratieondersteuning is ingezet die niet direct gericht is op werk.

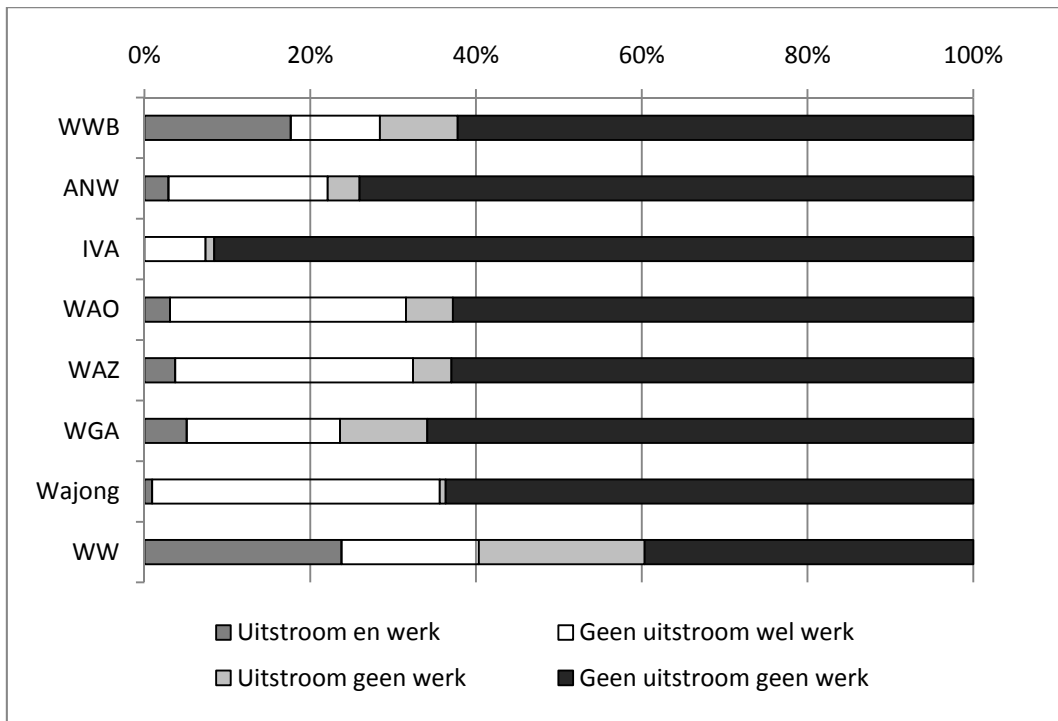
Het grootste deel van de uitkeringsgerechtigden is een half jaar na start van de re-integratie niet uitgestroomd en heeft ook geen baan. Bij 38% van de WWB'ers loopt het traject dan ook nog, bij de WW'ers is dat 37%. Een half jaar later is 44% van de WW'ers uitgestroomd uit de uitkering, 24% daarvan heeft dan een baan. Bij de andere groep zijn de WW-rechten kennelijk geëindigd zonder dat zij een baan hebben gevonden. Van de WWB'ers is een groot deel na een jaar uitgestroomd uit de uitkering: 27%, waarvan 18%-punt met een baan. Daarnaast heeft 11% een baan zonder nog uitgestroomd te zijn uit de uitkering. Van degenen die niet zijn uitgestroomd en ook geen baan hebben loopt bij 2% van de WWB'ers de re-integratieondersteuning een jaar na de start nog, bij de WW'ers is het traject voor iedereen afgesloten.

Figuur 3.2 Resultaat re-integratietrajecten gestart in 2008 een half jaar na de start

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS

Figuur 3.3 Resultaat re-integratietrajecten gestart in 2008 een jaar na de start

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS

Verder zien we dat van de arbeidsongeschikten (behalve bij de IVA-uitkeringsontvangers) ongeveer 30% een half jaar na de start van een traject een baan hebben gevonden of zijn uitgestroomd uit de uitkering zonder baan. Na een jaar is dit opgelopen tot ongeveer 36%. Ook van de Wajongers is na een half jaar 31% aan het werk en na een jaar 35%, maar zij stromen niet uit de uitkering. Overigens is de doelstelling bij arbeidsgehandicapten ook niet om uit te stromen uit de uitkering, maar om aan het werk te gaan (en de uitkeringslasten te verminderen). Alleen van de IVA populatie is het overgrote deel niet uitgestroomd en ook niet aan het werk, deze cijfers zijn echter gebaseerd op een zeer klein aantal waarnemingen waardoor de cijfers een grote betrouwbaarheidsmarge hebben. Van de arbeidsongeschikten is bij zo'n 1 tot 3% van de mensen de re-integratie ondersteuning na een jaar nog niet afgerond. Van de ANW'ers is na een jaar 74% niet uitgestroomd en heeft ook geen werk.

Over het algemeen geldt voor alle uitkeringsregelingen dat een jaar na de start van het traject meer dan 60% van de uitkeringsgerechtigden nog niet uit de uitkering is gestroomd en nog niet aan het werk is gegaan. De enige uitzondering hierop vormen de WW'ers waarbij een jaar na de start 40% van de mensen nog niet is uitgestroomd of aan het werk is gegaan. Zoals eerder gezegd hangt dit samen met het feit dat de WW-uitkering een maximumduur kent.

Figuren 3.4 en 3.5 laten de resultaten zien van re-integratietrajecten naar type traject. De oude gesubsidieerde banen zijn niet in de figuren opgenomen omdat deze zijn gestart voor 1 januari 2004.

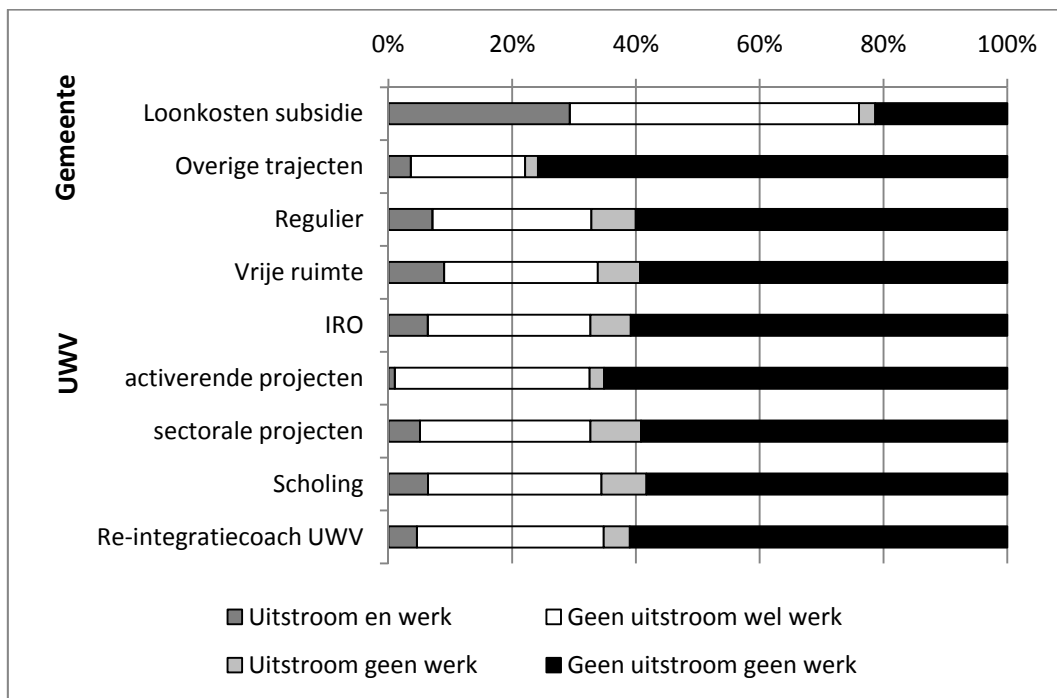
Van degenen met een loonkostensubsidie van de gemeente heeft 76% een half jaar na de start werk. Aangezien een loonkostensubsidie alleen wordt verstrekt als iemand werkt betekent dit dat 24% het werk heeft verloren. Een half jaar later heeft 75% nog steeds werk en is bovendien is het grootste deel uitgestroomd uit de bijstand. Van degenen met een gewoon traject heeft na een half jaar 22% werk en na een jaar 26%. De toename van het aantal werkenden is na het eerste half jaar dus niet groot, maar wel is de uitstroom uit de bijstand toegenomen van 5% naar 24%. Deze overige trajecten bestaan ook uit trajecten die niet direct gericht zijn op het vinden van regulier werk, maar het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Deze mensen zullen dus niet uitstromen naar regulier werk. Het resultaat is daarom niet goed vergelijkbaar met de resultaten van het UWV omdat daar alle trajecten gericht zijn op het vinden van regulier werk.

De resultaten van de UWV trajecten zijn een half jaar na start van de ondersteuning onderling vergelijkbaar: ongeveer 40 % is aan het werk of is uitgestroomd uit de uitkering, of allebei. Een half jaar later zien we grotere onderlinge verschillen. De activerende en sectorale projecten bereiken dan lagere resultaten dan de overige trajecten. Dat verschil wordt vooral veroorzaakt door mensen die wel zijn uitgestroomd uit de uitkering, maar niet aan het werk zijn gegaan. Als we alleen kijken naar de verhouding mensen die aan het werk zijn gegaan, dan blijven de resultaten onderling min of meer gelijk. Deze groep uitstroom zonder werk wordt veroorzaakt doordat deze trajecten veel worden ingezet bij WW'ers, waarvan een groot deel uitstroomt zonder baan na afloop van hun WW-rechten.

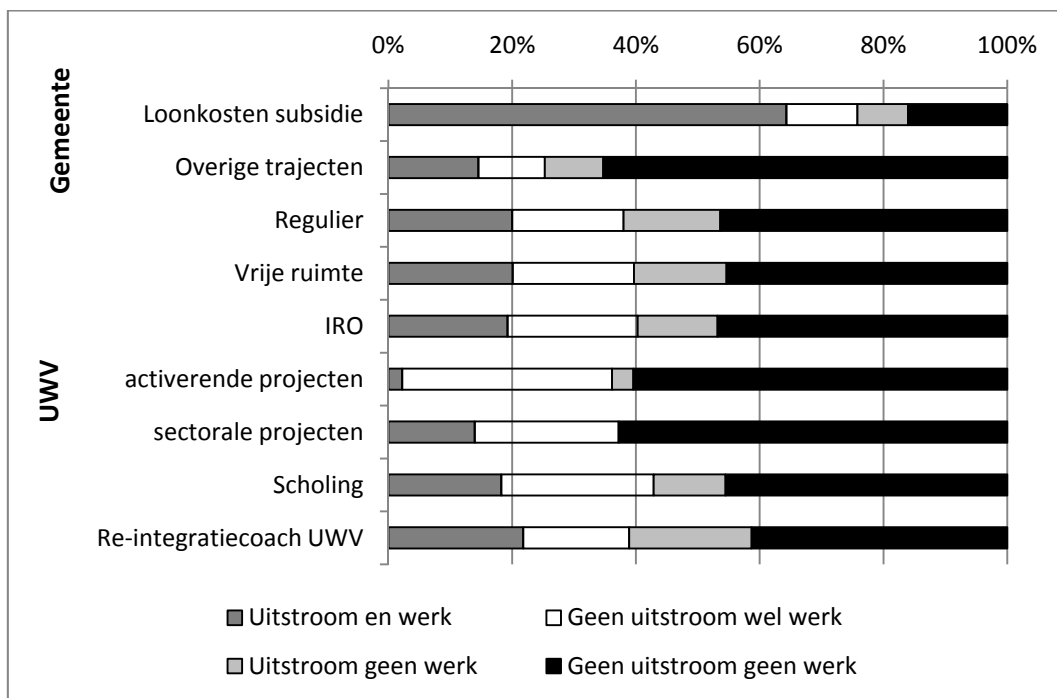
Opvallend is verder dat activerende projecten veel mensen aan een baan helpen, maar niet uit de uitkering. Na een half jaar heeft 32% werk en na een jaar 36%. Slechts 1% is na een half jaar uitgestroomd, en na een jaar is dat 2%.

Bij de re-integratiecoach is na een jaar 59% uitgestroomd en/of aan het werk. Dat komt omdat de re-integratiecoach vooral wordt ingezet bij WW'ers, waarvan de WW-periode op een gegeven moment afloopt.

Figuur 3.4 Resultaat re-integratietrajecten gestart in 2008 een half jaar na de start

Figuur 3.5 Resultaat re-integratietrajecten gestart in 2008 een jaar na de start

4 Vergelijking UWV en gemeenten en gemeenten onderling

De netto-effectiviteit van trajecten ingezet door UWV en gemeenten verschillen. Dit komt doordat de doelgroepen verschillen. De trajecten voor Nuggers zijn relatief effectief en die voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten kennen relatief een lage effectiviteit. Trajecten die gemeenten inzetten zijn soms ook niet direct gericht op werk. Bij UWV is dat niet het geval.

Ook tussen gemeenten zijn grote verschillen in de mate waarin trajecten die niet direct gericht zijn op werk worden ingezet. Dit kan het gevolg zijn van een beleidskeuze, waarbij maatschappelijke participatie voorop wordt gesteld. Daardoor verschilt de netto-effectiviteit van trajecten tussen gemeenten.

4.1 Verschillen in prestaties tussen UWV en gemeenten

Het is interessant om de kosten, inspanningen en resultaten van het UWV met gemeenten te vergelijken. Het UWV heeft bepaalde schaalvoordelen waardoor verwacht kan worden dat de re-integratie ondersteuning van het UWV effectiever is dan die van gemeenten. Zo wordt UWV centraal aangestuurd en kunnen vanwege het grote volume bij aanbestedingen lagere prijzen bedongen worden. UWV zal ook makkelijker in staat zijn prestaties en onderlinge verschillen daarin tussen re-integratiebedrijven inzichtelijk te maken. Hiertegenover staat dat de kleinere schaal van gemeenten hen in staat stelt om in te spelen op de regionale arbeidsmarkt, zie Verveen e.a. (2006). Gemeenten ondervinden daarnaast ook een financiële prikkel, omdat zij bij een effectieve re-integratie besparen op hun uitkeringslasten.

Verschillen in de verhouding tussen kosten, inspanningen en resultaten bij gemeenten en UWV kunnen echter ook samenhangen met kenmerken van de doelgroep. Personen met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt zullen vaker uitstromen naar werk. Werklozen die een uitkering krijgen op basis van de WW, WAO/WAZ en WIA hebben een arbeidsverleden. WW'ers zijn direct vanuit een werksituatie ingestroomd en hebben dus een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt. Personen in de WAO/WAZ en WIA zijn op het moment van instroom al twee jaar uit het arbeidsproces, waardoor ze relatief gezien verder van de arbeidsmarkt afstaan dan WW'ers. Personen die gebruik maken van de WWB of Nuggers hebben niet altijd een arbeidsverleden. Personen die in de Wajong zitten hebben helemaal geen arbeidsverleden en daardoor een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt. De kans om uit de Wajong te stromen is aanzienlijk lager dan de kans om uit andere uitkeringen te stromen (Kok e.a., 2008b). Hiernaast kunnen ook andere kenmerken van de doelgroep, zoals ziekte, beperkingen en sociale problematiek de verhouding tussen de kosten, inspanningen en de resultaten van re-integratie beïnvloeden.

Ook geldt dat langer in de uitkering zitten de kans om een baan te vinden verlaagt. Dit wordt veroorzaakt door selectiviteit en duurzaamheid (Machin e.a., 1999). Het selectie-effect zorgt ervoor dat degene met een hoge kans op werk het eerst uit de uitkering stromen, waardoor je langdurig werkloos overhoudt met minder gunstige kenmerken. Duurzaamheid heeft betrekking op een daling van de kans tot uitstromen over tijd als gevolg van een daling van de productiviteit, stigma en gewenning aan werkloosheid.

De bruto effectiviteit van een traject meet de uitstroomkans naar werk binnen de re-integratie populatie. Deze kans naar werk is echter niet geheel toe te schrijven aan de re-integratie inspanningen, maar ook aan de (regionale) arbeidsmarktomstandigheden en kenmerken van de groep die re-integratietrajecten krijgt toegewezen. Deze kenmerken worden sterk bepaald door selectie-effecten en de mate van duurzaamheid. Een vergelijking van de bruto effectiviteit van trajecten tussen UWV en gemeenten is dus moeilijk, omdat het de vraag is of gevonden verschillen worden veroorzaakt door het effect van het re-integratietraject of door bijvoorbeeld verschillen in de kenmerken van de doelgroepen. Tabel 4.1 geeft een aantal persoonskenmerken weer van de doelgroep van het UWV en de gemeenten in 2008. In de tabel staat het totaal aantal personen wat tot de doelgroep van de gemeenten of het UWV hoort. De doelgroep bestaat uit de uitkeringsgerechtigden die in aanmerking komen voor re-integratie ondersteuning door UWV of gemeenten. Voor gemeenten zijn dit de WWB'ers, ANW'ers en Nuggers. Voor het UWV betreft het mensen met een AO- of WW-uitkering. Omdat mensen in 2008 in verschillende situaties kunnen hebben gezeten, zij zijn bijvoorbeeld een periode WWB'er en een periode Nugger geweest, is het aantal personen in Tabel 4.1 lager dan het aantal personen in Tabel 2.6. In Tabel 4.1 worden deze personen één keer geteld.

Uit de tabel blijkt dat de gemeentepopulatie veel meer eenouderhuishoudens (en daardoor ook meer vrouwen) en allochtonen bevat dan de UWV populatie. De UWV populatie bevat daarentegen veel meer ouderen dan de gemeentepopulatie.

Tabel 4.1 UWV populatie ouder dan gemeentepopulatie

Persoonskenmerken	Uitkeringsgerechtigden gemeenten en Nuggers	Uitkeringsgerechtigden UWV
Totale populatie	734.900	1.141.300
Niet geregistreerd in 2008	68.200	24.400
Totaal aantal geregistreerden	666.700	1.116.900
<i>waarvan</i>		
Mannen	39%	53%
Eenouderhuishoudens	23%	8%
Alleenstaanden	34%	28%
Allochtonen	45%	22%
15-24 jarigen	9%	6%
25-34 jarigen	17%	12%
35-44 jarigen	23%	19%
45-54 jarigen	24%	26%
55-64 jarigen	27%	38%

Weergegeven is per groep het aantal personen als percentage van de totale populatie

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek

De netto effectiviteit van een traject geeft precies aan wat de toegevoegde waarde van re-integratie inspanningen is op de uitstroomkansen naar werk. Een onderzoek gericht op de netto effectiviteit van een traject kijkt puur naar de verandering in uitstroomkans naar werk als gevolg van een re-integratietraject door te corrigeren voor de mate van duurzaamheid en selectie effecten. In dit hoofdstuk brengen we op basis van een literatuurstudie in kaart wat de verschillen zijn in prestaties tussen het UWV en gemeenten. We kijken hier naar de verschillen in netto effectiviteit.

Er is veel onderzoek gedaan naar de netto effectiviteit van re-integratie voor WW-ers, zoals blijkt uit een overzichtstudie van Groot e.a. (2006). Volgens Kok e.a. (2006) verhoogt een traject de baankans twee jaar na instroom in de WW van 76 naar 80% als dit traject na zes maanden wordt ingezet. Wanneer een traject na twaalf maanden wordt ingezet, neemt de baankans na vijf jaar toe van 76 tot 81% (Kok e.a., 2006); een netto effectiviteit van vijf procentpunt. De Graaf-Zijl e.a. (2006) vinden een verhoging van de baankans twee jaar na instroom in de WW van 74 naar 79% als gevolg van de inzet van een traject na een half jaar. Groot e.a. (2008) vinden een verhoging van de kans op een baan twee jaar na instroom als gevolg van een traject dat na een half jaar wordt ingezet van 1%-punt. In deze onderzoeken is gekeken naar het vinden van werk, er wordt geen onderscheid gemaakt tussen het wel of niet uitstromen uit de uitkering. Volgens Groot e.a. zijn de effecten van re-integratie hoger voor duurdere trajecten, trajecten die zijn ingezet in laagconjunctuur en trajecten onder een no cure no pay contract. Verder blijken trajecten voor ouderen effectiever dan trajecten voor jongeren. Een deel van deze resultaten is te verklaren door het lock in effect: het effect dat werklozen in de uitkering worden gehouden omdat zij niet naar werk zoeken gedurende het wachten op of het volgen van een traject. Hierdoor is het effect in laagconjunctuur hoger dan in hoogconjunctuur: in hoogconjunctuur hebben werklozen immers meer kans om zelf een baan te vinden. Om dezelfde reden is de effectiviteit bij jongeren minder dan bij ouderen: de kansen van jongeren op de arbeidsmarkt zijn groter dan van ouderen, waardoor de kans op het lock-in effect groter is. Het onderzoek van Kok e.a. (2006) laat ook zien dat voor WW'ers trajecten die een jaar na instroom worden ingezet effectiever zijn dan trajecten die eerder worden ingezet. Ook dit kan verklaard worden doordat het lock-in effect kleiner is voor werklozen die al een jaar in de WW zitten.

Ook voor arbeidsongeschikten is veel onderzoek gedaan naar de netto effectiviteit van re-integratietrajecten. Kok e.a. (2008c) geven een overzicht van onderzoeken die in dit kader zijn verricht. Voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten vindt UWV (2007) een verhoging van de baankans twee jaar na instroom in de arbeidsongeschiktheid van 34% naar 36%. Voor volledig arbeidsongeschikten wordt een hogere effectiviteit gevonden. UWV (2007) vindt een verhoging van de baankans van volledig arbeidsongeschikten die tot de re-integratiepopulatie behoren van 27% naar 34%, een verhoging met 7%-punt, twee jaar na instroom in de WAO. Kok e.a. (2008c) vind een verhoging van de baankans van volledig arbeidsongeschikten van 13% naar 20%, twee jaar na instroom in de WAO, eveneens een toename met 7%-punt. De hogere effectiviteit voor volledig arbeidsongeschikten kan verklaard worden uit de vrijwilligheid van de re-integratie, waardoor mogelijk de motivatie om aan het werk te gaan groter is vergeleken met de controlegroep, en de lage kans op het lock-in effect voor volledig arbeidsongeschikten. Het SCP heeft ook de effectiviteit van re-integratie van arbeidsongeschikten gemeten (Jehoel-Gijsbers e.a., 2007). In dat onderzoek is niet de kans op werkhervatting gemeten, maar de kans op volledige uitstroom uit de uitkering die gepaard gaat met werkhervatting. Volgens het SCP onderzoek

hebben trajecten een negatief effect op de kans om uit te stromen uit de uitkering met een baan. Voor volledig arbeidsongeschikten was het effect van re-integratie een vermindering van de uitstroomkans van 8%-punt en voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten 12%-punt (Jehoel-Gijsbers e.a. 2007). Het verschil met de andere onderzoeken wordt veroorzaakt door het verschil in de definitie van werkhervatting en doordat in de verschillende onderzoeken verschillende populaties zijn meegenomen (zie Kok e.a., 2008c, voor een verklaring van de verschillen).

Er is geen informatie bekend over de netto effectiviteit van re-integratietrajecten voor mensen in de WIA, Wajong en WAZ. De vrij recente invoering van de WIA op 1 januari 2006 is er waarschijnlijk de oorzaak van dat nog onvoldoende data beschikbaar is voor onderzoek. Voor personen in de Wajong in 2008 geldt dat 98% volledig arbeidsongeschikt is, wat inhoudt dat ze niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen met gangbare arbeid (UWV, 2009). Het UWV schat in dat tien procent van de totale Wajongpopulatie tot het re-integratiepotentieel behoort (UWV, 2008).⁴

De netto effectiviteit van re-integratie voor bijstandsgerechtigden is onderzocht, echter minder dan voor WW'ers en WAO'ers. Volgens Kok e.a. (2006) neemt de baankans van bijstandsgerechtigden na 2 jaar toe van 21% tot 28% als gevolg van een traject dat onmiddellijk na instroom start. Een traject dat na 6 maanden wordt ingezet verhoogt de baankans na 2 jaar van 21% tot 26% (Kok e.a., 2006). Voor bijstandsgerechtigden is het dus zaak trajecten vroeg in te zetten. Hekelaar e.a. (2006) laten zien dat in Rotterdam basis re-integratietrajecten de kans op een baan verhogen van 10% naar 16%. Het gaat hierbij om relatief kortdurende trajecten. Voor langere trajecten met ruimte voor scholing en het opdoen van werkervaring, zogenaamde re-integratieplus trajecten, vinden Hekelaar e.a. (2006) een stijging in de kans op een baan van 10% naar 24%. Groot e.a. (2008) vinden een verhoging van de baankans twee jaar na instroom van 17% naar 20%. De resultaten verschillen sterk per gemeente. Voor een specifieke referentiepersoon waarvoor een traject gemiddeld de baankans vergrootte met 4%-punt verschilden de resultaten van gemeenten tussen de 2%-punt en de 9%-punt (Groot e.a., 2008). Verschillen tussen gemeenten konden onder andere worden verklaard door de mate waarin gemeenten trajecten direct gericht op werk inzetten. Sommige gemeenten maken een expliciete keuze om de maatschappelijke participatie van bijstandsontvangers te vergroten, waarbij ook veel trajecten worden ingezet die niet direct gericht zijn op werk. Deze gemeenten bereikten meer mensen met re-integratieondersteuning maar hadden een lagere effectiviteit (Groot e.a. 2008).

Op het gebied van re-integratie voor ANW'ers is nauwelijks iets bekend. Reden is wellicht dat ANW'ers geen arbeids- of sollicitatieplicht hebben. Daarnaast bestaat er geen plicht om deel te nemen aan re-integratietrajecten.⁵

Voor Nuggers is wel onderzoek gedaan naar de netto effectiviteit van re-integratie (zie Groot e.a., 2007a), hoewel deze groep net als ANW'ers geen arbeids- of sollicitatieplicht heeft en niet verplicht is deel te nemen aan re-integratietrajecten. Groot e.a. (2007a) constateren dat ondanks het feit dat bijna de helft van de Nugpopulatie formeel in aanmerking komt voor re-integratie assistentie weinig re-integratietrajecten worden ingezet. Volgens Groot e.a. (2007a) verhoogt een

⁴ Deze percentages zijn gebaseerd op de oude Wajong-regeling die gold in 2008.

⁵ Zie

www.vng.nl/Praktijkvoorbeelden/SZI/2010/Beleidsplan_re_integratie_2010_wvb_gemeente_haren.pdf

traject ingezet na 4, 8 of 15 maanden de kans van een Nugger om werk te vinden binnen een jaar na het moment van inzet van het traject met ruim 20%-punt. Dit is hoger dan voor andere groepen, vermoedelijk omdat de motivatie van Nuggers hoger is.

De netto effectiviteit van een traject is afhankelijk van het moment van inzet van een re-integratie traject. Zo is re-integratie voor WWB'ers het meest effectief wanneer dit vroegtijdig wordt ingezet, terwijl re-integratie voor WW'ers gemiddeld effectiever is wanneer dit pas na één jaar wordt ingezet (Groot e.a., 2007b). Kok e.a. (2006) laten zien dat re-integratietrajecten bij volledig arbeidsongeschikte WAO'ers het meest effectief zijn wanneer deze niet onmiddellijk na instroom ingezet worden. Maar er dient niet zolang gewacht te worden met het inzetten van een traject als bij WW'ers. WAO'ers kennen namelijk een grotere afstand tot de arbeidsmarkt dan WW'ers omdat ze op het moment van instromen al twee jaar uit het arbeidsproces zijn. Dit vermindert de kans dat ze op eigen kracht snel een baan kunnen vinden.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van uitkomsten van studies waarin het effect van re-integratietrajecten op een vergelijkbare manier is gemeten. In deze studies wordt het effect gemeten op de kans op een baan, maar wordt niet als voorwaarde gesteld dat die baan moet leiden tot beëindiging van de uitkering.

Tabel 4.2 Netto-effectiviteit trajecten op werkhervatting voor Nuggers het grootst

	netto-effect op werkhervatting	aantal studies
Trajecten gemeente		
WWB	3 à 7%-punt	2 studies
NUG	20%-punt	1 studie
Trajecten UWV		
volledig arbeidsongeschikten	7%-punt	2 studies
gedeeltelijk arbeidsongeschikten	1%-punt	1 studie
WW	1 à 5%-punt	2 studies

Weergegeven is het netto-effect van trajecten op werkhervatting twee jaar na instroom.

Over het algemeen kan worden gesteld dat voor de grote doelgroepen (WW en WWB en gedeeltelijk arbeidsongeschikten) de toegevoegde waarde van een re-integratietraject op de uitstroomkans naar werk positief maar klein is. Voor Nuggers is het effect het grootst. Op basis hiervan kunnen we echter geen oordeel vellen over het verschil tussen UWV en gemeenten. De doelgroepen die beide organisaties bedienen verschillen daarvoor te sterk.

Bovengenoemde studies onderzoeken de toegevoegde waarde van trajecten op de uitstroomkans naar werk. Maar naast uitstroom naar werk kan re-integratie ondersteuning ook effect hebben als de uitkeringsgerechtigde niet uitstroomt naar werk, maar de afstand tot de arbeidsmarkt is verkleind. In Koen e.a. (2009) is voor een groep klanten van DWI Amsterdam aangetoond dat trajecten een toegevoegde waarde hebben op de re-integreerbaarheid van klanten.

Vergelijking van de uitkomsten van verschillende studies op het vinden van regulier werk als gevolg van de re-integratie ondersteuning wordt makkelijker wanneer steeds dezelfde definitie van werkhervatting gedefinieerd zou worden.

Verschillen in ingezette trajecten

Verschillen tussen UWV en gemeenten kunnen ook liggen in de trajecten die worden aangeboden. De doelgroepen van het UWV hebben mogelijk andere behoeften aan trajecten dan de doelgroepen van de gemeenten.

Bij het UWV hebben de meeste trajecten tot doel om cliënten te begeleiden naar werk (Groenewoud e.a., 2009). Volgens Groenewoud e.a. (2009) is diagnostisch onderzoek bij gemeenten de belangrijkste vorm van dienstverlening. Ook uit Groot e.a. (2008) blijkt dat diagnose samen met arbeidsbemiddeling instrumenten zijn die het meest worden ingezet door gemeenten. In de Divosa monitor wordt diagnostisch onderzoek niet als een afzonderlijk re-integratie instrument genoemd. Wel komt naar voren dat ruim 70% van de gemeenten de Work First benadering gebruikt om zowel nieuwe instroom als het zittende bestand te diagnosticeren (Divosa monitor, 2009). Ook Groenewoud e.a. (2009) geeft aan dat diagnostisch onderzoek waarschijnlijk bestaat uit enerzijds pure diagnoses en anderzijds Work First trajecten.

Net als bij bijstandsgerechtigden is diagnose het meest ingezette instrument, bedoeld om de aard van de problematiek van de betreffende Nugger te achterhalen. Dit is geen op zichzelf staand instrument. Het wordt vaak ingezet om te bepalen welke instrumenten vervolgens nodig zijn om iemands kans op werk te vergroten (uit Groot e.a., 2007a)

Werk impliceert voor een groot deel van de Wajongers beschut werk (in een sociale werkplaats) of werk op de reguliere arbeidsmarkt onder (intensieve) begeleiding (bijvoorbeeld met behulp van een jobcoach) en/of loonkostensubsidie om het productiviteitsverlies te compenseren.

Groot e.a. (2008) laten zien dat arbeidsbemiddeling meer wordt ingezet bij bijstandsgerechtigden die nog maar net in de uitkering zitten, dan bij personen die al langer gebruik maken van een uitkering. Daarentegen geldt voor sociale activering dat dit instrument juist meer wordt ingezet bij personen die al langer afhankelijk zijn van een uitkering dan bij personen die nog maar net in de uitkering zijn gestroomd, omdat bij hen de afstand tot de arbeidsmarkt groter is.

In het algemeen kunnen we concluderen dat de focus bij het UWV ligt op begeleidingstrajecten naar werk. Gemeenten zetten ook trajecten in die niet direct gericht zijn op werk, wat gezien hun doelgroep logisch is. De netto effectiviteit van trajecten niet gericht op werk zal hoogstwaarschijnlijk kleiner zijn dan die van trajecten wel gericht op werk. Een vergelijking tussen UWV en gemeenten zou eenvoudiger worden als gemeenten en UWV bij de registratie van trajecten dezelfde indeling hanteren, zie ook de voorgestelde indeling in paragraaf 2.2.

Literatuur

Cebeon. 2010.

Coelli, T. Rao, P., O'Donnel, C. & G. Battese. 2005. Introduction to efficiency and productivity analysis, New York: Springer.

Divosa. 2009., Divosa-monitor 2009. Meer dan ooit. Sociale diensten en participatiebevordering. Utrecht.

Graaf-Zijl, M. de, I. Groot en J.P. Hop. 2006. De weg naar werk. Onderzoek naar de doorstroom tussen WW, bijstand en werk, voor en na de SUWI-operatie. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Groenewoud, M., Rosing, F.A. & R.C. van Geuns. april 2009. Marktanalyse 2007. Amsterdam: Regioplan.

Groot, I., Heyma, A. & L. Kok. 2006. Effectiviteit van re-integratie voor WW'ers. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Groot, I., Graaf-Zijl, M. de, & P. Hop. 2007a. Re-integratie van niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. Inzet en effectiviteit van re-integratietrajecten bij Nuggers.

Groot, I., Graaf-Zijl, M. de, Hop, P., Kok, L., Fermin, B., Ooms, D. & W. Zwinkels. 2007b. Effect re-integratietrajecten op de uitgaven aan sociale zekerheid. Amsterdam/Hoofddorp: SEO Economisch Onderzoek/TNO.

Groot, I., Graaf-Zijl, M. de, Hop, P., Kok, L., Fermin, B., Ooms, D. & W. Zwinkels. 2008. De lange weg naar werk. Amsterdam/Hoofddorp: SEO Economisch Onderzoek/TNO.

Hekelaar e.a. 2006. De juiste klant op het juiste traject. Een onderzoek naar de netto-effectiviteit van het Rotterdamse reïntegratiebeleid voor het ontwikkelen van klantprofielen.

Jehoel-Gijsbers G., Linder & J. Iedema. 2007. Uitstroom uit de wao naar werk. In; Jehoel-Gijsbers (red). Beter aan het werk. Den Haag: SCP/CBS.

Koen, J., U. Klehe & A. van Vianen. 2009. Ontwikkeling van re-integreerbaarheid. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Kok, L., Hollanders, D., Hop, J.P., Graaf-Zijl, M. de, Groot, I. & T. de Hoop. 2006. Kosten en baten van re-integratie. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Kok, I., Hop, P. & A. Alla. 2008a. Van bijstand naar werk in Amsterdam: update. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Kok, L. & P. Hop. 2008b. In en uit de Wajong. Analyse van stromen en de samenloop met betaald werk. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Kok, L. & P. Hop. 2008c. Langdurig in de WAO. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Machin S. & A. Manning. 1999. The causes and consequences of longterm unemployment in Europe. in: O. Ashenfelter & D. Card (ed.), Handbook of Labor Economics, edition 1, volume 3, chapter 47

SZW. 2008. Beleidsdoorlichting re-integratie. Den Haag: SZW.

SZW. 2009. Jaarverslag en slotwet ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid. Den Haag: SZW.

UWV. 2007. UWV Kwartaalverkenning 2007 IV. Amsterdam: UWV.

UWV. 2008a. Kwantitatieve informatie 2008. Amsterdam: UWV.

UWV. 2008b. Geactualiseerde raming van het re-integratiepotentieel UWV klanten voorjaar 2008. Kennismemo 08/04. Amsterdam: UWV.

UWV. 2009a. Jaarverslag 2008. Amsterdam: UWV.

UWV. 2009.b Kennis voor beleid en uitvoering van Sociale Zekerheid, Kenniscahier. Amsterdam: UWV.

Verveen, E., S. Bunt, C. Bos & M van der Aalst. 2006. Ontwikkelingen op de re-integratiemarkt. Den Haag: RWI/Research voor Beleid.

Coelli, T. Rao, P., O'Donnel, C. & G. Battese. 2005. Introduction to efficiency and productivity analysis, New York: Springer.

Bijlage A Lijst met gemeenten

De volgende gemeenten zijn telefonisch of met een face-to-face interview (grote vier gemeenten) bevraagd:

- Almelo
- Amsterdam
- Apeldoorn
- Bedum
- Den Haag
- Emmen
- Etten-Leur
- Groningen
- Heerlen
- Intergemeentelijke Sociale Dienst Rijnstreek
- Intergemeentelijke Sociale Dienst Voorne-Putten-Rozenburg
- Kerkrade
- Leidschendam-Voorburg
- Maassluis
- Nijmegen
- Oss
- Rotterdam
- Sittard-Geleen
- Utrecht
- Zwolle

Bijlage B Aanmaken analysebestand

Voordat we de gegevens van het CBS kunnen analyseren, moeten we eerst de bestanden bewerken. Zo zijn veel bestanden maandbestanden die bijvoorbeeld moeten worden omgevormd tot jaarbestanden. In deze bijlage beschrijven we de bewerkingen die we hebben uitgevoerd.

Uitkeringsgerechtigden gemeenten

Bijstandsgerechtigden

Dit bestand bevat alle personen die in 2008 een uitkering ontvingen in het kader van de WWB, IOAW en de IOAZ. De begin- en einddatum zijn opgenomen en als er geen einddatum is aangegeven betreft het een lopende uitkering.

Het oorspronkelijke databestand bestaat uit maandbestanden en bevat 4.051.481 records. We verwijderen de personen zonder geldig burgerservicenummer (2.969 records) en selecteren alleen de personen met reguliere bijstand. Dit leidt tot 3.740.963 records. Vervolgens verwijderen we records zonder begindatum of met een ongeldige begindatum (voor 1 januari 1900) en records die voor 2008 zijn geëindigd. We halen ook de dubbelingen uit het bestand en verwijderen uitkeringsperiodes die dezelfde begin- en einddatum hebben. In totaal verwijderen we hiermee 7.694 records.

Bijstandsuitkeringen worden verstrekt op huishoudniveau. Het CBS wijst hierbij een referentiepersoon aan. De persoonskenmerken van deze persoon (geslacht, leeftijd) worden dan aan de bijstandsuitkering toegekend. De partners van deze personen worden verder buiten beschouwing gelaten. Deze partners hebben echter ook een bijstandsuitkering en kunnen dus ook re-integratieondersteuning ontvangen. Het gaat hier in totaal om 627.658 records. Deze partnerrecords voegen we toe aan het oorspronkelijke bestand. Dat bestand telt nu 4.357.958 records.

Dit bestand is dan nog een maandbestand, wat betekent dat er twaalf waarnemingen zijn voor een persoon die heel 2008 in de bijstand heeft gezeten; in iedere maand één record. We vormen dit bestand nu om tot een jaarbestand waarbij we met een indicator bijhouden of iemand op de eerste dag van een bepaalde maand in de bijstand zit. Dit leidt tot een bestand met 502.966 records. Als verschillende bijstandsperiodes voor eenzelfde persoon overlappen, dan nemen we de laatst bekende einddatum en de vroegst bekende begindatum. Daarnaast veronderstellen we dat als er minder dan een maand tussen de einddatum van de ene periode en de begindatum van de volgende periode zit, dit een en dezelfde uitkeringsperiode betreft. In totaal houden we dan een bestand over met 430.318 unieke personen die op enig moment in 2008 een bijstandsuitkering hebben ontvangen. Hier koppelen we vervolgens persoonskenmerken uit de GBA aan.

ANW'ers

In dit bestand zitten alle personen die een uitkering ontvangen op grond van de ANW.

Het oorspronkelijke databestand bestaat uit maandbestanden en bevat 1.587.059 records. We verwijderden de personen zonder geldig burgerservicenummer (89.016 records). Vervolgens verwijderden we de personen waarbij wordt verondersteld dat zij geen uitkering ontvangen (bijvoorbeeld omdat het uitkeringsbedrag nul is) of waarvan de begindatum in 2009 ligt of de einddatum voor 2008. We houden dan 1.364.668 records over.

Dit bestand vormen we om tot een jaarbestand, waarbij we per maand middels een indicator bijhouden of iemand in de uitkering zit. Uitkeringen die korter dan een maand duren, tellen niet mee. Dit resulteert in een bestand met 125.585 records.

Als verschillende uitkeringsperiodes voor eenzelfde persoon overlappen, dan nemen we de laatst bekende einddatum en de vroegst bekende begindatum. Daarnaast veronderstellen we dat als er minder dan een maand tussen de einddatum van de ene periode en de begindatum van de volgende periode zit, dit een en dezelfde uitkeringsperiode betreft. In totaal resulteert dit in een bestand met 125.255 unieke personen die in 2008 op enig moment een ANW-uitkering hebben ontvangen.

Aan dit bestand koppelen we vervolgens persoonskenmerken.

Niet-uitkeringsgerechtigden

De niet-uitkeringsgerechtigden bepalen we aan de hand van cijfers van het CWI. Het betreft hier een bestand waarin alle mensen staan die in 2008 en/of de eerste vier maanden van 2009 als niet-werkend werkzoekende ingeschreven staan bij het CWI. Het bestand bevat 1.078.197 records.

We verwijderen dubbelstellingen, inschrijvingen die korter dan een maand duren en inschrijvingen die voor 1990 zijn gestart. We houden dan 858.728 records over.

We houden via een indicator bij of mensen in een bepaalde maand in deze periode staan ingeschreven. Als voor een bepaald persoon meerdere inschrijvingsperiodes elkaar overlappen dan nemen we de vroegst gevonden begindatum en de laatste einddatum als de inschrijfperiode. Inschrijvingen die voor eenzelfde persoon binnen een maand eindigen en starten nemen we samen en tellen we als één inschrijving. Uiteindelijk houden we dan 766.416 unieke personen over die in 2008 op enig moment stonden ingeschreven bij het CWI als niet-werkend werkzoekende.

Om te bepalen of deze personen niet-uitkeringsgerechtigd zijn, koppelen we de uitkeringsgegevens aan dit bestand. Als een CWI-inschrijving samenvalt met een uitkering, dan is de desbetreffende persoon geen Nugger. De inschrijvingsbestanden kunnen gevoelig zijn voor administratieve vertraging. Daarom rekenen we personen die binnen 3 maanden voor of na inschrijving een uitkering krijgen niet tot de groep Nuggers. Op deze manier lopen we alle mogelijke uitkeringen langs (dus zowel de doelgroep van de gemeenten als de doelgroep van het

UWV). We houden dan 196.803 personen over die op enig moment in 2008 niet-uitkeringsgerechtigd waren.

Samenvoegen uitkeringsgerechtigden gemeenten

De bestanden met bijstandsgerechtigden en ANW'ers voegen we samen, wat resulteert in een bestand met 430.318 personen. In enkele gevallen ontvangen personen in 2008 zowel een bijstands- als een ANW-uitkering. In dat geval kiezen we voor een bijstandsuitkering. Daarmee verwijderen we 2.165 records.

Uitkeringsgerechtigden UWV

Werklozen

In dit bestand zijn alle personen opgenomen die in 2008 een uitkering ontvingen in het kader van de WW. Deze gegevens worden door het UWV aan het CBS geleverd. Het bestand voor 2008 bevat 2.360.806 records. We verwijderen personen met een onjuist burgerservicenummer en houden dan 2.156.324 records over. We vormen de maandbestanden om tot jaarbestanden en verwijderen tellen dus gelijke uitkeringsperiodes in verschillende verslagmaanden maar één keer. Dit leidt tot een bestand met 655.474 records.

Een WW-periode is een aaneengesloten aantal maanden waarin een persoon recht heeft op WW én een betaling ontvangt. Uitkeringsperiodes waarbij de laatste betaling plaatsvond voor 2008, zonder een geldige begindatum of die korter duren dan een maand verwijderen we uit het bestand. We houden dan 545.323 records over.

Vervolgens maken we een indicator aan die aangeeft of een persoon op de eerste dag in een maand in de uitkering zit. Bij overlappende uitkeringsperiodes voor dezelfde persoon nemen we dan de vroegste begindatum en de laatste einddatum. Perioden waarbij de einddatum en begindatum elkaar binnen een maand volgen voegen we samen. In totaal houden we dan 344.403 unieke personen over die in 2008 één (of meerdere) afzonderlijke perioden een WW-uitkering hebben ontvangen.

Aan dit bestand koppelen we vervolgens persoonsgegevens uit de GBA.

Arbeidsgehandicapten

Gegevens over arbeidsgehandicapten staan in twee verschillende bestanden, namelijk het zogenaamde AO-bestand, waarin de WAO-, Wajong- en WAZ-uitkeringsgerechtigden staan en het WIA-bestand met de personen die een uitkering ontvangen in het kader van de WIA.

We beginnen met het AO-bestand. Dit bestand bevat ruim elf miljoen records waardoor we het in delen moeten knippen en bewerken. Per bestand verwijderen we foute burgerservicenummers en uitkeringen die niet verstrekt worden vanwege WAO, WAZ of Wajong. Vervolgens vormen we deze opgeknipte bestanden om tot jaarbestanden. Daardoor kunnen we de bestanden weer samenvoegen tot één bestand met in totaal 1.314.752 records.

Een AO-uitkering is een aaneengesloten aantal maanden waarin een persoon recht heeft op een uitkering. De bestanden bevatten ook een variabele die de betaling weergeeft, maar deze wordt door het CBS als onbetrouwbaar bestempeld en gebruiken we daarom niet. We verwijderen dubbeltellingen op basis van burgerservicenummer, type uitkering en begin en einde recht. Vervolgens verwijderen we records met een einde recht voor 2008 en uitkeringsperioden die minder dan een maand duren. Dit leidt tot een bestand met 866.789 records.

We maken een indicator aan die aangeeft of een persoon op de eerste dag in een maand in de uitkering zit. Bij overlappende uitkeringsperioden voor dezelfde persoon nemen we dan de vroegste begindatum en de laatste einddatum. Perioden waarbij de einddatum en begindatum elkaar binnen een maand volgen voegen we samen. In totaal houden we dan 817.417 records over.

Hierna verwijderen we samenloop tussen uitkeringen. Als WAO samenloopt met Wajong of WAZ, dan nemen we de WAO-uitkering als voornaamste uitkering. Zo wordt er in regelingen ook met samenloop omgegaan. We verwijderen daarmee 11.527 records en houden dan een bestand met 803.206 personen over die in 2008 een WAO-, WAZ- of Wajong-uitkering hebben ontvangen. Aan dit bestand koppelen we persoonskenmerken uit de GBA en de uitkeringsgegevens over heel 2009, zodat we kunnen achterhalen of deze personen in 2009 nog in de uitkering zaten.

Het bestand met WIA-uitkeringen bevat 601.737 records. We verwijderen foute burgerservicenummers en houden dan 594.734 records over. Het overgebleven bestand vormen we om tot een maandbestand met unieke uitkeringsperioden, dit bestand telt 68.362 records. We verwijderen personen met een begindatum in 2009 en degenen met onjuiste begindata. Ook records die korter dan een maand duren laten we buiten beschouwing. We houden dan 65.235 records over.

In 1.430 gevallen vindt er samenloop plaats tussen de WGA en de IVA uitkering, in dat geval nemen we de IVA-uitkering omdat het moeilijker is om die toegewezen te krijgen. Daarna nemen we wederom de vroegste begindatum en de laatste einddatum bij perioden die elkaar overlappen. Dit leidt tot een bestand met 60.144 unieke personen die in 2008 een WGA of IVA-uitkering ontvingen. Aan dit bestand koppelen we persoonskenmerken uit de GBA.

Samenvoegen uitkeringsgerechtigden UWV

De bestanden met WW-, AO- en WIA- uitkeringsgerechtigden voegen we vervolgens samen tot een bestand waarin alle uitkeringsgerechtigden staan die behoren tot de doelgroep van het UWV. In totaal hebben we dan een bestand met 1.207.753 personen.

We lopen dit bestand nu na op samenloop en verwijderen deze, zodat we een bestand overhouden met unieke personen. Als een persoon zowel een WW- als een AO- of WIA-uitkering heeft dan verwijderen we de WW-uitkering en rekenen we deze persoon tot de groep arbeidsgehandicapten. We houden dan 1.178.609 records over. Bij samenloop tussen WIA en Wajong kiezen we de WIA-uitkering, omdat in de regelgeving staat aangegeven dat bij samenloop de Wajong uitkering alleen wordt uitbetaald voor zover deze hoger is dan de andere uitkeringen. Hiermee verwijderen we 810 records. Bij samenloop tussen WAO en WIA gaan we ervan uit dat

een persoon een WAO-uitkering heeft. Hiermee verwijderen we 184 records. Tot slot kiezen we bij samenloop tussen WIA en WAZ voor een WIA-uitkering. Dit leidt tot een verwijdering van 171 records. Het uiteindelijke bestand telt dan 1.177.444 unieke personen met een uitkering.

Re-integratieinspanningen

Re-integratie door gemeenten

Het betreft hier een bestand op persoonsniveau, waarbij personen zijn opgenomen als de gemeente een re-integratietraject heeft ingezet of een aanbod heeft gedaan. Er worden drie typen trajecten onderscheiden, namelijk gesubsidieerde banen, loonkostensubsidies en overige trajecten. De gesubsidieerde banen zijn in de SRG te herkennen als loonkostensubsidies gestart voor 1 januari 2004. Het bestand met de gegevens voor 2008 bevat 537.405 records. We behandelen deze bestanden op een iets andere manier dan de uitkeringsbestanden. We staan nu wel toe dat trajecten elkaar overlappen. Een persoon kan dus tegelijkertijd een gesubsidieerde baan of loonkostensubsidie en een ander traject volgen.

We verwijderen eerst ongeldige burgerservicenummers (322 records). De SRG bestaat uit halfjaarsbestanden, deze vormen we om tot een jaarbestand door records die in beide halfjaren voorkomen maar 1 keer mee te tellen. We houden dan 415.123 records over. We verwijderen trajecten zonder een geldige begindatum, trajecten die in 2009 zijn gestart, of voor 2008 zijn geëindigd, ook trajecten die korter dan een maand duren tellen we niet mee. In totaal leidt dit tot een bestand met 357.442 records.

Vervolgens nemen we bij overlappende trajecten die hetzelfde soort zijn de vroegste begin- en de laatste einddatum. Vervolgens kijken we bij trajecten voor personen die binnen een maand achter elkaar eindigen en starten of het om hetzelfde soort traject gaat. Zo ja, dan nemen we deze trajecten samen en tellen dit als 1 traject. We houden dan een bestand met 306.182 records over. Dit is het totaal aantal afzonderlijke trajecten dat is ingezet voor personen in 2008. Aan dit bestand koppelen we de persoonskenmerken uit de GBA.

Het bestand van 2009 gebruiken we om de re-integratiepositie bij start en aan het einde van een traject in kaart te brengen. We voeren dezelfde bewerkingen uit als bij het bestand voor 2008. Voor het eerste half jaar van 2009 hebben we dan een bestand met 250.548 ingezette trajecten.

Re-integratie door UWV

De trajecten die het UWV inzet voor werklozen en arbeidsgehandicapten registreert zij in het zogenaamde SIR-systeem. Dit levert een bestand op op persoonsniveau waarbij begin- en einddatum van het traject, maar ook het soort traject wordt bijgehouden (bijvoorbeeld, IRO of scholing). Het bestand betreft de jaren 2002 tot en met januari 2009 en telt 559.815 records.

We verwijderen foutieve burgerservicenummers en uitval (dit zijn mensen die nooit een traject hebben gehad). Daarna verwijderen we dubbeltellingen en kijken we alleen naar de netto instroom, op aanraden van het UWV. We houden dan 495.193 records over.

Hierna halen we trajecten die voor 2008 zijn beëindigd of na 2008 zijn gestart uit het bestand. We houden dan nog 149.454 trajecten over. Vervolgens verwijderen we trajecten met dezelfde begin- en einddatum en nemen we bij overlappende trajecten van het zelfde soort (dus bijvoorbeeld overlappende scholing) samen. Overlappende trajecten van verschillende soorten staan we wel toe. Na overleg met het CBS blijkt dat sommige trajecten onterecht langer dan twee jaar duren. Rekening houdend met 3 maanden administratieve vertraging kappen we deze trajecten af op 27 maanden. Trajecten van dezelfde soort die binnen minder dan een maand van elkaar starten voegen we samen en trajecten die korter dan een maand duren verwijderen we. In totaal houden we een bestand over met 129.253. Dit bestand bestaat uit afzonderlijke trajecten voor personen.

In een afzonderlijk bestand zijn gesprekken geregistreerd die een re-integratiecoach van het UWV met een persoon heeft gevoerd. Deze bestanden zijn door het UWV aangeleverd aan het CBS. In totaal bevat het bestand alleen gesprekken voor 2008. Dit betekent dat we niet kunnen achterhalen of iemand ook in 2007 al gesprekken heeft gevoerd. Het bestand telt 380.551 records en bevat 214 foutieve burgerservicenummers. We tellen per persoon hoeveel gesprekken hebben plaatsgevonden en op welke datum het eerste gesprek plaatsvond. Dit is de begindatum. Bij drie of meer gesprekken spreken we dan van een traject. In totaal is er bij 120.056 personen minimaal één gesprek gevoerd. Bij 62.017 personen zijn drie of meer gesprekken gevoerd in 2008. Ook deze gesprekken met de re-integratiecoaches mogen samenvallen met andere trajecten.

Resultaten

Om vast te stellen of de re-integratieondersteuning tot resultaat heeft geleid, moeten we weten of een persoon aan het werk is gegaan. We maken hierbij van de zogenaamde banenrug. Dit is een bestand dat geleverd wordt door het CBS, met per persoon en per maand een indicator die aangeeft of de persoon een baan heeft of niet. Het bestand loopt tot en met september 2009 en is al bewerkt door het CBS. In bevat het bestand voor de jaren 2008 en 2009 ruim 10 miljoen unieke personen.

Bijlage C Tabellen resultaat

Tabel D.1 Resultaat re-integratietrajecten gestart in 2008, per wet

Gemeente	Resultaat 6 maanden na start re-integratietraject				Resultaat 12 maanden na start re-integratietraject			
	Uitstroom		Geen uitstroom		Uitstroom		Geen uitstroom	
	Werk	Geen werk	Werk	Geen werk	Werk	Geen werk	Werk	Geen werk
WWB	5	2	20	73	18	9	11	62
ANW	2	4	20	74	3	4	19	74
UWV								
IVA	3	14	10	73	0	1	7	92
WAO	1	4	25	70	3	6	29	63
WAZ	2	4	26	68	4	5	29	63
WGA	2	8	18	71	5	11	19	66
Wajong	0	1	31	68	1	1	35	64
WW	6	6	29	58	24	20	17	40

Weergegeven is het resultaat een half jaar en een jaar na de start van het traject. Exclusief Nuggers en niet-geregistreerden

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS

Tabel D.2 Resultaat re-integratietrajecten gestart in 2008, per trajecttype

Gemeente	Resultaat 6 maanden na start re-integratietraject				Resultaat 12 maanden na start re-integratietraject			
	Uitstroom		Geen uitstroom		Uitstroom		Geen uitstroom	
	Werk	Geen werk	Werk	Geen werk	Werk	Geen werk	Werk	Geen werk
Loonkostensubsidie	29	3	47	21	64	8	11	16
Overige trajecten	3	2	19	76	15	9	11	65
UWV								
Regulier	7	7	26	60	20	16	18	46
Vrije ruimte	9	7	25	59	20	15	20	45
IRO	6	7	26	61	19	13	21	47
activerende projecten	1	2	31	65	2	3	34	60
sectorale projecten	5	8	28	59	14	0	23	63
Scholing	6	7	28	58	18	12	25	46
re-integratie coach	5	4	30	61	22	20	17	41

Weergegeven is het resultaat een half jaar en een jaar na de start van het traject. Exclusief Nuggers

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op microdata CBS

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . www.seo.nl